

KRISLAI
Sovietų Palocius.
Čeliabinsko Mižinas.
Japonijos Tikslai.
SSSR Atsiekimai.
Drg. Gusev.
Rašo D. M. Š.

**Pirmas Lietuvių
Darbininkų Dienraštis**
(First Lithuanian
Workers' Daily)
Išleina Kasdien, Apart
Sešmadienį

L A I S V E

Darbininkai Visų Šalių,
Vienykite! Jūs Nieko
Nepalaimėsite, Tik
Retežius, o Išlaimėsite
Pasaulį!

No. 142 Telephone Stagg 2-3878 Brooklyn, N. Y., šeštadienis, Birželio (June) 17 d., 1933 Pavienio Numerio Kaina 3c-Metai XXIII, Dienraščio XV.

Pereitais metais Sovietų valdžia buvo paskelbusi kontestą architektams, kurie pateiks geriausį planą dėl Sovietų Palocius. Pateikta arti 200 planų. Iš jų B. M. Jofano, Hamiltono ir dar vieno priimta, kaip pirmos rūšies ir kiti trys—antros. Dabar komisija, kuri rūpinasi budavojimo darbu, galutinai priėmė SSSR architektų Jofano planą, kaip labiausiai tinkamą, bet ir jis bus pakeistas. Palocius turės atvaizduoti kaip pastoj del milžiniškos Lenino skulptūros, kuri turės 75 metrus aukščio.

Čeliabinske jau dirba milžiniškas SSSR traktorių gaminių fabrikas. Jis pradėtas budavoti 1929 metais, ir pirmas traktorius nuleistas nuo diržo 15 d. gegužės, 1933 metais. Fabrikas lėšavo 50,000,000 rublių. Jis j metus laiko pagamins iki 40,000 traktorių, kiekvienas nuo 50 iki 60 arklių pajėgos. Sovietų Sąjunga turi tokio pat dydžio fabrikus Stalingrade ir Charkove. Visų jų produkcija j metus laiko gali siekti 177,000 traktorių. Tai didžiausi pasaulyje traktorių gaminių fabrikai. Jau 1932 metais SSSR užėmė pasaulyje pirmą vietą traktorių gaminiame.

Japonijos imperialistai rengiasi steigti kitą "nepriugulmingą" valstybę, kuri apims Hebei, Chakar ir eilę provincijų Peipingo srityje. Nauja valstybė turi būti po Japonijos globo, kaip yra Manchukuo, ir turės 657,000 keturkampį kilometrų su 77,000,000 gyventojų. Japonija grūmoja veržtis giliau į vakarinę—pietinę Chiniją ir pulti Mongolijos Liaudies Respubliką, kuri yra pusiau sovietinė darbininkų ir valstiečių šalis.

Sovietų žibalo tyrinėjimo komisija atidarė naują šaltinį Lok-Batane, ir jis j parą laiko duoda 20,000 tonų žibalo. SSSR orlaivis "ANT-14", kuris yra didžiausias sausžemio orlaivis visame pasaulyje, atliko didelį maršrutą po Sovietų Sąjungą agitacijai už naują vidutinę paskolą. Ledlaužis "Persei" pasiekė Medvežijos salas šiauriniame vandenyne. Jis pasiūstas su speciale tyrinėjimo komisija. Leningrade išbudavotas naujas garlaivis "Sevzaples", kuris yra 8,500 tonų įtalpos ir turi sovietinės gamybos padarytas dyzelio mašinas su 1,800 arklių jėgos.

Sovietų Sąjunga, laike Penkių Metų Plano išbudavojimo ne tikiai milžiniškus industrijos, bet ir kultūros centrus. Maskvos ir Leningrado srityje 1928 metais buvo 3 kultūros parkai, o pabaigoje 1932 metų—60. Sporto vietų buvo 2,400, yra—4,000; sporto svetainių buvo—311, dabar yra—2,000; vandens sporto centrų buvo 75, o dabar 300.

Fizkultūrinių skaičius siekė 75,000, o dabar 4,700,000—visoje Sovietų Sąjungoje. 1928 metais darbininkų poilsio namuose vienu kartu stulpdavo 437,000 darbininkų, o dabar jau 1,345,000.

Kapitalo šalyse milijonai ir desėtkai milijonų darbininkų išmesta iš darbo, badauja ir skursta, Sovietų Sąjungoje ne tikiai nėra bedarbių, bet net stoka darbininkų. Jau tas vienas faktas parodo, ką gali darbininkai atsiekti, nugalėdami išnaudotojus ir įsteigdami savo tvarką.

Netekome ir vėl dviejų drau-

Aštuoni Tūkstančiai Bedarbių Streikuoja

COLUMBUS. — Athens paviete streikuoja penki tūkstančiai bedarbių, kurie už pašalpą verčiami dirbti. O trys tūkstančiai streikuoja Franklin paviete. Bedarbiai yra organizuoti j Ohio Bedarbių Lygą. Darbininkai reikalauja pašalpos gryniais pinigais ir padidini-mo paalpos.

Ragina Siųst Darbininkų Delegacijas Vokietijon

BERLYN. — Vokietijos Tarptautinės Raudonosios Pagelbos organizacija išleido atsišaukimą j visas organizacijas kitose šalyse ir ragina siųsti Vokietijon darbininkų delegacijas delei ištyrimo fašistų teroro. Amerikos Tarptautinis Darbininkų Apsigynimas yra dalim Tarptautinės Raudonosios Pagelbos organizacijos. Vokiečiai darbininkai prašo kitų šalių darbininkų, kad jie reikalautų Vokietijos valdžios įleisti darbininkų delegacijas.

Penkių Metų Badas ir Kanibalizmas Chinijoje

SHANGHAI. — Pranešama iš Shensi provincijos, kad nuo 1928 metų siaučia badas. Tūkstančiai žmonių mirė. Kiti apleido namus. Kanibalizmas (žmogienos ėdimas) labai prasiplatinęs. Priviso daug vilkų, kurie naktį užpuola kaimus ir drasko badu mirstančius žmones.

Kongresas Baigė Sesijas

WASHINGTON. — Birželio 16 d. naktį kongresas užbaigė savo sesijas. Išnaujo susirinks tik sausio mėnesį 1934 metais. Pabaigoje sesijos senatas atsiėmė savo pirmesnj tarimą ir priėmė prezidento Roosevelto programą delei nukapojimo buvusiems kareiviams pašalpos.

ZUVO TRYS MERGAITES

SUNBURY, Pa. — Po traukiniu pavirto ir ant vietos tapo užmuštos trys mergaitės—vyriausia 15 metų amžiaus. Kitos dvi tik kūdikiai.

Nesenai mirė Sovietų Sąjungoje veikėjas ir senas bolsėvikas drg. S. P. Sereda, o dabar gavome liūdną žinią, kad mirė drg. Gusev. Gusev buvo ne vien politinis darbuotojas, bet ir karo žinovas. Dėka jo sugabumui, 1919 metais tapo atmesta Trockio žioplį planai, sumuštas Kolčakas ir nugalėti imperialistai Sibire.

SOCIALDEMOKRATŲ VADAI BALSAVO UŽ HITLERĮ IŠ SAVO LIUSOS VALIOS

Užsienio socialistų spaudoje buvo plačiai skelbta, kad Vokietijos socialdemokratų vadai reichstago balsavo už Hitlerį iš prievartos ir baimės. Jie bijoję užsitraukti fašistų rūstybę. Bet dabar iš Berlyno pranešama, kad socialdemokratų prezidentas Paul Loebe varde reichstago socialdemokratų frakcijos padarė pareiškimą Prūsijos vidaus reikalų ministeriui. Loebe sako, kad socialdemokratų balsavo už Hitlerį geruoju, iš liuosos valios, be jokios prievartos. Ir balsavę todėl, kad "Hitlerio valdžia parodė besąlyginį troškimą taikos ir stoti už Vokietijos lygybę apsiginklavimo reikalais ir už nuginklavimą Vokietijos priešų."

Socialistai Marksistines Frazes Meta Už Tvoros; Prieš Bendrą Frontą Su Komunis.

DUESSELDORF, Vokietija.—Vokietijos Socialdemokratų Partijos Duessel-dorfo sub-distrikas išleido lapelius. Ten vadai sako, kad fašistų primetimas, jog socialistų partija marksistinė, yra neteisingas. Sako: "Šiuo tarpu marksistiniai principai mums negali pagelbėti." Tuo būdu tuos principus socialdemokratų nemeta už tvoros, idant prisitaikyti prie fašistų. Nors ir pirmiau jie jiems netikėjo, bet nors frazėse marksiz-mą pripažindavo.

Tame socialdemokratų pareiški-me praeikiamas komunistų išleistas slaptas lapelis ir šaukiami socialdemokratai jį gavę deginti, neskaityti. Socialdemokratų vadai sako: "Tame komunistų lapelyje mums siūlomas bendras frontas. Bet mes nieko bendro neturime su tokiais dalykais. Atsisakykite turēt kokius nors ryšius su komunistais."

DELEI FAŠISTŲ TERORO NEGALIMA GAUTI ADVOKATŲ GYNIMUI VOKIETIJOS KOMUNISTŲ

BERLYN. — Keturi Vokietijos komunistų vadai kaltinami padegime reichstago rūmų. Tai bjauri fašistų provokacija, kuomet faktais tapo įrodyta, kad patys fašistai rūmus padegė. Kaltinami draugai Torgler, Dimitroff, Popoff ir Taneff. Pastarieji trys yra bulgarų tautos kilmės. Teismui diena dar nepaskirta. Visoj Vokietijoje negalima gauti nė vieno advokato, kuris drįstų teisme ginti komunistus. Bijo kruvino fašistų teroro.

OHIO VALSTIJOS ALKANŲJŲ MARSAVIMAS

Iš visų Ohio kampų būriai bedarbių maršuoja į Columbus, idant pareikalavus iš valdžios pašalpos. Iš Člevelando išmaršavo virš šimtas bedarbių. Jie pasiekė Bedfordą ir ten gavo išmaršavus apie 300 darbininkų. Kita kolumna maršavo iš Cincinnati. Birželio 15 d. pasiekė Akri-roną. Visur maršuotojai randa didelio pritarimo pas darbininkus. Iš Cantono ir apielinkės išmaršuos apie 300 darbininkų. Kita kolumna maršavo iš Cincinnati.

Socialistų Lokalas Pasiskakė už Bendrą Frontą

NEW BEDFORD, Mass.—Nacionalė Audėjų Darbininkų Unija išleido atsišaukimą j visas audėjų unijas del bendro fronto prieš bosus. Šis klausimas kilo vietos Socialistų Partijos lokale. Po karštų diskusijų lokalas pasiskakė už bendrą frontą as-tūniais balsais prieš tris. Tie trys šaukė, kad Socialistų Partija nieko bendro neturinti su komunistais bei revoliucinėmis unijomis.

NEPASIEKIA EVERESTO KALNO VIRŠŪNĖS

MOUNT EVEREST. — Birželio 15 d. trečiu sykiu grupė žmonių pasileido užlipti ant Everest kalno viršūnės. Iki šiol visi bandymai buvo veltui. Juo augščiau, tuo daugiau sniego, tuo blogesnis oras.

Austrijos Valdžia Gauna \$40,000,000 Paskolos

LONDON. — Anglija, Francija ir Italija sutiko paskolinti Austrijos valdžiai \$40,000,000. Tai esą reikalinga, jeigu Austrija nori atsilaukyti prieš Vokietijos fašizmą. Taip pat esą laimėjimas dabartinės Austrijos valdžios, kuri yra taip pat diktatūra.

Lakūnas Mattern Dar Nepasiekė Alaskos

NOME, Alaska. — Jau daug valandų prabėgo, kaip lakūnas Mattern turėjo čia pribūti, bet nepribuvo. Jis bandė iš Chabarovsko atlėkti į Alaską be sustojimo. Bet, matomai, arba vėl susidūrė su blogu oru, ir kur nors nusileido, arba yra žuvęs.

Pietuose Šalta, O Šiauriose Karšta

Šiomis dienomis šiaurinėj daļj Amerikos sausžemio buvo labai dideli karščiai, bet už tai pietinėse valstijose žmonės drebėjo nuo šalčio. Pavyzdžiui, Montana valstijoje buvo apie 100 laipsnių karščio, o Alabamoje buvo tik 53 laipsniai virš zero.

FARMŲ PRODUKTŲ KAINOS PAKILĖ

WASHINGTON. — Agrikultūros Biuras skelbia, kad, abelnai imant, farmų produktų kainos pakilo 25 nuoš, nuo pereito vasario. Tai bandymas nuraminti farmerius, idant jie nekovotų prieš vargą.

JUNGTINĖS VALSTIJOS BUDAVOS 32 NAUJU KARINIU LAIVU; IMPERIALISTAI SUSILĖ RENGIAS PRIE KARO

WASHINGTON. — Karinio laivyno sekretorius ponas Swanson padarė svarbų pareiškimą delei Amerikos prisirengimo prie naujo karo. Jis sako, kad prezidentas Rooseveltas paskirs net \$238,000,000 budavojimui naujų karinių laivų. Bėgyje trijų metų turės būt pabudavoti net 32 nauji laivai. Darbas tuojaus bus pradėtas. Tai bus naujausios mados kariniai siaubūnai. Bet to neužteks. Karinė programa dar didesnė. Jone numatoma pabudavojimas viso 49 naujų karo laivų. Bet kiti bus budavojami vėliau. Tai šitaip Amerikos imperialistai "nusiginkluoja."

Septynios Šalys Atsisako Mokēt Amerikai Skolas; Tarpe Jų Yra Lietuvos Valdžia

WASHINGTON. — Visos skolininkės daikte turėjo sumokėti Amerikai birželio 15 d. \$143,605,294. Bet kol kas Roosevelt valdžia tegavo 8 nuoš. tos sumos. O septynios šalys pasiskelbė nepajėgiančios mokėti ir nemokėjo nei dolerio. Tomis šalimis yra Francija, Belgija, Estonija, Vengrija, Lietuva, Lenkija ir Jugoslavija. Smetonos valdžia turėjo sumokėti \$132,000. Pereitą gruodį Lietuvos valdžia sumokėjo savo daļj skolų, bet dabar pasiskelbė subankrutavus.

30 Dienų Kalėjiman už Pardavimą Dviejų Tikietų

GLACE BAY, Nova Scotia, Kanada.—Buržuazijos teismas nubaudė 30 dienų kalėjimu jaunuolę Ann Kilomac už tai, kad jinai pardavinėjo tikietus parengimui delei "Young Worker," jaunuolių laikraščio. Viso ji pardavė tik du tikietus.

Telefonu iš Londono į Calcuttą, Indiją

Iš Londono į Calcuttą, Indiją, yra apie 7,200 mylių. Pirmu sykiu birželio 15 d. žinios iš Londono Indijos laikraščiams Calcuttojų buvo perduota per telefoną. Nepaprastas progresas susisiekime.

Dar Penki Tūkstančiai j Roosevelto Kempes

CAMP DIX, N. Y.—Apie penki tūkstančiai jaunų darbininkų iš čia išsiūsta į tolimus vakarus, į Washingtono valstijos miškus prie darbo. O kelios dienos atgal buvo išsiūsti devyni tūkstančiai į Idaho valstiją.

VEL PRIBUS SIAMO KARALIUS

BANGKOK, Siam. — Karalius Prajadhipok ir karalienė Barni išvažiavo Europen ir iš ten atvyks į Jungtines Valstijas. Matomai, tiems monarchistams patinka Amerikos buržuazija, kuri anuo laiku juos ant rankų nešiojo, kaip kokias bezdžiones.

Francija Niekados Nemokės Karo Skolų Amerikai

PARYŽIUS. — Francijos spauda pranašauja, kad ši syki Francijos atsakymas mokėti Amerikai karo skolą reiškia, kad jinai nemano niekadoms mokėti. Tas reikėtų, kad Francija pasiūliau-šia prieš Ameriką ir rodo jai spygą už skolas. Tai vis paastrėjimas imperialistinių susikirtimų tarpe įvairių kapitalistinių valstybių. Tai vis arčiau prie naujo karo.

Mandžurijoje Sukilimai

SHANGHAI.—Iš Mukdeno pranešama, kad Mandžurijoje prasidėjo platūs sukilimai valstiečių ir darbininkų prieš Manchukuo ir japonus. Sakoma, kad vienoj vietoj japonų armija paskerdė 350 sukilėlių. Mūšyje taip pat žuvę 20 japonų kareivių.

NUSIŽUDE, NEPANESDAMI FASIZMO

BERLYN. — Nusizudė Moritz Oppenheim, 85 metų amžiaus, ir jo žmona. Tai žydų kilmės senukai, kurie, sako, atėmė sau gyvybę, nepanešdami fašistinio persekiojimo.

JIESKO LAKŪNO

NOME, Alaska. — Leidžiama orlaiviai jieskojimui lakūno Mattern. Bet tokios didelės miglos, kad jieskojimas stačiai pavojingas.

LAISVE, LITHUANIAN DAILY

Published by LAISVE, Inc.,
Every day, except Sunday, at 46 Ten Eyck Street, Brooklyn, New York

SUBSCRIPTION RATES:

United States per year \$5.00 United States, six months...\$2.50
Brooklyn, N. Y., per year...\$7.00 Brooklyn, N. Y., six months...\$3.50
Foreign countries, per year...\$7.00 Foreign countries, six months...\$3.50
Canada and Brazil, per year...\$4.00 Canada and Brazil, six months \$2.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

T. D. O. Konvencija

Birželio 17 dieną Chicagoje prasideda antroji Tarpautinio Darbininkų Ordeno konvencija. Pasak organizacijos centro sekretoriaus d. Salzmano, TDO šiuo tarpu turi jau apie 28,000 narių! Sulyg juo,

“Organizacinėje konferencijoje, įvykusioje kovo mėnesio pabaigoj, 1931 m., mes pradėjome su apie 5,000 narių. Pirmoj International Workers Order konvencijoje, kuri atsidarė gegužės 29 d., 1931 m., mūsų narių skaičius jau siekė virš 11,000. Su birželio 17 d., 1933 m., kuomet mūsų antroji konvencija prasidės, mes narių jau turėsime suvirš 28,000. Tas reiškia, kad nuo gegužės, 1931 m., mūsų narystė trigubai paauogo. Jeigu mums būtų pavykę užbaigt procesą suvienijimo rusų pašalpinės draugijos (Russian Sick Benefit Society) su IWO, tai mes atvyktume į konvenciją su arti 34,000 narių.”

Tiesa, per tą laiką buvo susivienyta su vengrų ir jugoslavų nacionalinėm savišalpos ir apdraudos organizacijom. Per abi, laike susivienijimo, galėjo ateiti apie 10,000 narių organizuotų. Bet, laike pastarųjų dviejų metų, labai daug narių turėjo apieisti organizaciją dėl negalėjimo užsimokėti duoklių. Tokių buvo apie 6,744, iš kurių, tarpe 1,000 ir 1,500 asmenų apleido organizaciją, išvykdami į Sovietų Sąjungą. Laike pastarųjų dviejų metų, tuo būdu, atėjo į TDO apie 7,000 nauji nariai! Finansiniai organizacija taip jau smarkiai auga. Du metai atgal turėjo apie \$51,571.43, o šiuo tarpu randasi arti \$500,000.

Tarpautinis Darbininkų Ordenas iš žydiškos organizacijos patampa tarpautine tikraja to žodžio prasme. Šiuo tarpu ten randasi visokių tautų darbininkų, palikančių savo atskiras kuopas. Steigiamos jaunuolių kuopos.

Ši organizacija suvaidino milžinišką vaidmenį ne tik teikime darbininkams pašalpos nelaimėje, bet ir bendrai klasių kovoj ir politiniam bei kultūriniam darbe.

Vyriausiu ir ūmiausiu šiuo tarpu TDO program punktu yra vedimas kovos už socialę apdraudą. Be abejo, kad TDO pataps vis didesniu ir svarbesniu centru Amerikos darbininkiško fraternalizmo dirvoj, vienijančiu visas darbininkiškas savišalpos reikalais suorganizuotas grupes ir teikiančiu joms vadovybę kovai už tuojautinius reikalavimus ir galutiną darbininkų pasiliuosavimą.

Siunčiame konvencijos dalyviams revoliucinius sveikinimus varde lietuvių darbininkų!

APŽVALGA

Policija Užpuolė Jaunuolių Pikniką

Birželio 11 d. Springfield, Ill., įvyko lietuvių darbininkų jaunuolių piknikas, kuriame dalyvavo svečiai iš Chicagos, Žebraitis ir Urmanas. “Vilnius” korespondentas apie tai rašo:

I pikniką atėjo policijos šnipas. Darbininkai jį tuojaus pažino, kaip vieną iš policijos, kurie puolė mainierius pikietuose.

Kovingi jaunuoliai šnipa tuojaus nutvėrė už kalnieriaus ir išvarė. Policijos viršininkui jis tada raportavo, kad tai ne jaunuolių lietuvių piknikas, bet streikuojančių mainierių mitingas.

Atpyškėjo ginkluotos policijos keletas trokų. Terorizavo pikniko dalyvius, bandė išprovokuoti muštynes, tačiau nepavyko. Piknikas baigtas tvarkingai.

Gerai jaunuoliai pasirodė. Su šnipais, išdavikais ir kitokiais išmatomis negalima kitaip pasielgti, kaip tik vyti lukan iš mūsų parengimų, kaip nenaudėlius.

Kartoja!

Aną dieną kunigų “Draugas” įtalpino labai nerimtą ir kvailą straipsnį apie masinį žmonių badą Sovietų Sąjungoj. Rodosi, reikėtų labai nupuolusio žmogaus, kad tą imti už gryną pinigą. Bet štai “Darbininkas” (kitus kunigų laikraštis) tą viską išsispausdina ir pasako, kad tai žinios iš Chicagos “Tribune”, kurias, girdi, paduodąs “Draugas.”

Taip nedorai ir negražiai elgtis kunigai tikrai ir tegali!

Grand Rapide Veikia Mokykla

Drg. Andrulis šiuo tarpu vadovauja savitarpinio lavinimosi darbininkų mokyklą Grand Rapide. Apie tai jis rašo:

Pradžią darbininkų mokyklos Grand Rapids atrodo labai gera. Bene pirmą sykį tokis susirūpinimas lavinimuisi. Reikia manyti, kad mokykla duos geras pasekmes.

Tokis susidomėjimas lavinimuisi dabar matosi ne vien čia, bet visose kolonijose. Tai geras reiškinys.

V. Poloniskis

Vertė K. Matulaitis.

Magnitostrojus

(BRUOŽAI)

(Tąsa)

Tais pačiais metais Francija kariuomenei išėikvojo 5,075 milijonus frankų ir 170 milijonų frankų laivynui. Rusų rubliais—kariuomenei išėikvota 500 milijonų rublių, laivynui—170 milijonų rublių. Kitaip sakant, Magnitogorsko statyba lėšuos du sykiu brangiau už galingą Francijos kariuomenę ir penkius sykius daugiau už jūros laivyną.

Šitie visi palyginimai neduoda ryškaus aiškumo apie įmonę. Užduosim sau klausimą: ką gaus šalis už tuos pinigus?

Bet aš čia noriu truputį atsitraukti papasakojimui apie Magnitinį kalną. Šis kalnas ir yra bazė, kur statoma milžiniška statyba.

V

Aiškumo delei reikia pasakyti, kad kalno vardu “Magnitinis” nėra. Yra keli kalnai, gulinti netoli vieno nuo kito, kiekvienas turintis savo vardą, o visi bendrai vadinasi “Magnitinis”. Užlipus ant pačio augščiausio, vardu Adač, žiūrėjome ant statybos, gulintios apačioje, kur seka akys. Apie šimtą kvadratinų kilometrų vien tik aikštė užima statyba, čia vadinama pramonės aikštele, apgrebiamė upė Uralu. Už pusiau rutulio brūkšnio upės, būk tai pravestu švino, su blizgėjimu įg nuo pašelio, tęsiasi toliau tyrai. Toj vietoj, kur randasi užtvanka ant upės, ant saulės kaip veidrodis blizga ežeras. Visa statyba kaip ant delno. Tartum išmėtytos, saujomis baltų kubikų, baltuoja palatkos, ilgais keturkampiais tamsavo barakai iš žemės, pilkėjo medžio ir akmens barakai, juodavo gilios duobės kurias kniso ekskavatoriai, iš toli atrodanti kaip žiogai. Tolumoje pasikelia didis šildytuvas statybos kokso-cheminio kombinato, greta kurio arti viens nuo kito, stovėjo šeši augšti juodai kamina. Toliau kyla statyba centralinės elektros stoties. Arčiau elektros stoties viena po kitai—pirmutinė miškuose, antra nuoga, trečia ir ketvirta tik pradedtos statymu—kelios domnos. Kaimynystėje su domnomis tiesiog iš žemės augo kaminais martėnų ežero, ir nebuvo matyt ar dirba ten žmonės. Tik su pagelba žiūronų aš pamaciau, kad jinai apsėta juodais taškais, statyba kamino ejo visa jėga.

Iš viršaus per žiūronus gerai buvo matyt juoda, atrodanti plona geležis kilnojamoji kranų. Ties antra domna augščiau visos statybos buvo pasikėlęs vienas milžiniškas; kitose vietose jie buvo žemiau. Matėsi gelžkelis išbraižytas juodais brūkšniais, juodais sliekais šliaužė vagonai-platformos, vagonetkos, kai-kur dūmavo kamina, visose pusėse tarp

palatkų ir barakų išmėtytos krūvos medžių, akmens, geležies, tarnybų namai, sandėliai, blizgantieji stiklais, baltomis sienomis. Centre statybos, viršaujant ant žemų barakų, kontorų ir tarnybos namų, kyla augštin du dideli, tamsūs, platiūs akmeniniai kelių augštin namai—įmonės valdyba ir centralinis viešbutis. Visą lygumą dulkėse ir sauleje—nėra medžių, nėra pavėsio. Tiktai šalyje, dešinėn nuo aikštės, apie šešius kilometrus, matytis nedidelis plotas žaliuyno ir balti žemi namai: tai gyvenamoji vieta “Amerikete,” užrubežio inžinieriams. Dabar ten gyvena ne tik sveltintaučiai inžinieriai, bet dalis augštesnių technikos tarnautojų čia dirbančių. Dar toliau, apie 10 kilometrų nuo kalno, kyšojo betono įmonė, o kairioje pusėje nuo mūs neaiškiais kupstais buvo matyti bendri bruožai statybos socialistinio miesto. Viskas tas gulėjo apačioje, apšviestis saulės spinduliais, su giliais šešėliais iš šono, kaip reljefas, bet gyvas, kur viskas judėjo.

Tai buvo puikus reginys, bet mums ne viskas buvo suprantama.

—Pasakykite, kaip augštas šis kalnas, kur mes stovime?—užklauso vienas iš mūsų pas viršininką informacijos skyriaus Magnitogorsko statybos.

—Atač viršūnė 616 metrų augščiau jūros paviršiaus.

—O kaip augščiau upės Uralo?

—Nedaug—268 metrai.

—Kalnas neaugštas. O kaip vadinasi gulinti greta?

—Jie visi žemiau Atačo. Vadinasi Beržine, Tolimoji ir Uzianka, šale Uziankos—kamelis Ežovka. Visi drauge ir vadinasi Magnitine. Bet jų spēka va kame. Pažiūrėkite.

Jisai pakėlė šmota žemės, sunkios, atrodančios grūdais, su blizgėjimais.

—Tai rūda. Ji guli paviršiuje. Čia jos be galo daug. Visa, tai ką jūs matote,—tai brangioji rūda su dideliu skaičiumi geležies.

—O kaip daug čia rūdos? —Magnitinis kalnas sulys paskutinių išskaičiavimų turį apie 300 milijonų tonų. Tai viena iš turtingiausių vietų pasaulyje.

—300 milijonų tonų? Kitaip sakant kalnai vien tik iš rūdos susideda?

—Beveik. Rūda nusileidžia nuo viršūnės kalno žemiau kaip šimtą metrų. Bet svarbumas tame, jog nuo šimtis geležies siekia 64,5, maža kitų priemaišų. Augšta kokybė!

Magnitogorsko gigantas ir pašauktas apdirbinėti šią rūdą. Turtingumas Magnitinio kalno buvo žinomas iki revoliucijos. Apdirbinimas čia buvo pradėtas vesti

DRAUGŲ SCRANTONIEČIŲ KOVA UŽ PAŠALPĄ SINGELIAM IR VEDUSIEM BEDARBIAM

Čia birželio 2 d. buvo bedarbių mitingas; šiuo kartu mitinge buvo daug žmonių. Su “Eijasosiu” (?) komitetas išdavė raportą iš savo darbuotės. Tapo priimtas su užgyrimu. Po tam buvo šaukiami vardai ir pavardės tų, kurie buvo užregistruoti ir buvo nuėję pas Poor Board (šelpimo) direktorius; o direktoriai atsisakė duot bent kokios pašalpos.

Tai mitingui pasibaigus tuos visus bedarbius susirinko komitetas ir su jais nuėjo pas Poor Board direktorius. Ponai pamatė, kad čia kas tokio negero yra, kad ant sykio tiek daug suėjo, virš 50 žmonių. Žinoma, ponai iš karto pradėjo gražiai klausinėti; ir delei tų, kurie yra vedę ir su šeimynomis, tai, sako, “mes darysime kuo geriausiai.”

Bet kada buvo ponai užklausti: ką jūs darysite su pavieniais bedarbiais, čia jau mūsų ponai direktoriai pašoko į viršų, ir vienas sako, kad

nos pusės, keliamas gavimas rūdos, iš kitos pusės, statomas naujas ūkis su milžiniškais mechanikos prietaisais.

(Tąsa bus)

“mes su singeliais nieko nemurime.” Mat, čia užvirė tas puodas vandens, į kurį jau reikią miltai pilti ir singeliams kose virt.

Tuojaus ponai per telefoną pasisaukė “tvarkos dabotojus”; pribuvo net aštuoni policistai. Mat, ponai manė sau, kad mus ant sykio išgąsdins, ir bus viskas. Ale nabagai apsiriko. Pažiūrėjęs, kad čia baisiai suvargę bedarbiai, pulkais stovi, akis žemyn nuleidę, laukia, kad tas pilvūzas direktorius iš knyga del pašalpos išrašytų ir jų vardus, tai tas policijos eskadronas taip ir išėjo sau, nieko niekam nesakęs.

Po tam Bedarbių Komitetas ponus prispyrė prie sienos, kad jie teiktų pašalpą ir pavieniais bedarbiams. Tai iš sykio ponai spardėsi, kaip ožiai, o potam jau apsisotjo ir pasakė: “Mes vieni negalim šiaudie nieko padaryti; tik mes turime šaukti visų Poor Boardo direktorių susirinkimą.”

Tai taip ir pasiliko tas viskas bent iki birželio 9 d. Kaip bus toliau su singeliais bedarbiais, tai ateitis parodys.

Girdėjęs.

Apie Kovą su Provokacija ir Šnipavimu

Johan Biuchner

(Tąsa)

Ketvirta.—dabartinis šnipavimas darbininkų ir komunistinio judėjimo eilėse praturtėjo pasaulinio karo prityrimu. Jeigu bendrai karo metu ir po jo visa karo technika pažengė toli pirmyn, tai ypatingai išsivystė šnipavimo metodai. Džiansono knygoj “Slaptasis karas” pasakojama apie tai, kokiais metodais laike karo naudojami visų šalių šnipai įvairių žinių perdavimo dalyke.

Kariškos reikšmės žinios buvo perduodamos ir persiunčiamos pačiais įvairiausiais būdais: dėžėse su fruktais, su kitur antvyniojamo ir popirosų popierio, ant pačių gėlių žiedų ir lapelių rašė nežįūrimu rašalu. Signalizuodavo įvairiais pašto markių prillipinimo būdais, duodant į lakraščius nekaltus iš pažiūros meiliškus ir kitokius skelbimus. Kartais kokia nors graži moters galvelė vinjetė ištikrųjų reikė priešinininko kariuomenės padėti. Rašė cheminiu rašalu, žąsies plunksna dantis valyti ant stalo restorane, ir paskiaus kaip ir netyčia išliedavo stiklą vandens arba vėjo ir tas raštas ant stalo tuojaus pasirodydavo. Vartodavo tokios rūies priemones. Į restoraną įvairiu laiku ateidavo du žmonės su visiškai vienodam skrybelėm, sėdavo už įvairių stalų, neduodami suprast, kad jie surišti bendru dalyku. Išeidami jie kaip netyčiomis pasikeisdavo skrybelėmis, o vienoj skrybelių buvo paslėptos reikalingos žinios. Visi atmena, kaip karo metu visose kariaujančiose šalyse vystėsi damose-patronesų veikimas, kurios siuntė laiškus ir siuntinius kareiviams į frontą. Iš vieno vokiečių šaltinio neseniai tapo aišku, kad prasidėjusis Francijoje taip vadinamų damų-patronesų veikimas, kurios užmegsdao susirašinėjimą su kareiviais fronte, buvo plačiai išnaudota ir dargi inspiruota vokiečių šnipavimo. Jau tie neskatilingi pavyzdžiai liūdija tai, kokius atsiekimus karo metu padarė šnipavimo technika, kuri dabar plačiai vartojama kovoj su revoliuciniu judėjimu.

Pagalios, reikia turėti omeny, kad policija, ypatingai didelėse imperialistinėse šalyse, surinko didelį patyrimą kovoj su tautinio pasiliuosavimo judėjimu kolonijose. Štai šitoms tai žvalgyboms, kurios susidėjo ir tobulėjo ne metus ne du, o eilė dešimtmečių, kurios surinko turtingą patyrimą revoliuciniam darbininkų judėjimui slopinti, kurios paturtino tą patyrimą karo metu, kurios apginkluotos šių laikų technika ir remiasi visu klasiniu kapitalizmo viešpatavimo aparatu,—toms žvalgyboms turi prieš pasistatyt save jaunos, dažnai neprityrusios komunistų partijos. Francijoje, pavyzdžiui, yra stipriausia žvalgyba, kuri gauso milžinišką istorinį patyrimą dar nuo Antrosios Francijos imperijos laikų, ir su ja turi kovot, suprast ir iškelt aikštėn jos priemones jauna, mažai prityrusi kompartija, be to gi dar ne visai rimtai atsinešanti prie klausimų kovos su provokacija. Tokia pat padėtis yra ir visoj eilėj šalių: ir Vengrijoj, kurios žvalgyba išaštrino sau nagus sudaužydama 1919 metų Vengrijos revoliuciją, ir Japonijoj, kurios jauna žvalgyba varžosi dargi su Francijos ir Anglijos, ir Amerikoj, kur yra ypatingai plačiai išsiakojęs šnipavimo aparatas įmonėse ir t. t., ir t. t.

tautinio pasiliuosavimo judėjimu kolonijose.

Toliaus reikalinga turėt omeny, ir tą turi žinot kiekvienas revoliucionierius, kad policija ypatingai po karo visur turi savo “juodąjį kabinetą”, kur peržiūrimi laišakai su visais nors kiek įtartais adresais. Panašūs juodieji kabinetai yra visose šalyse.

Visose šalyse policija turi moksliskai pastatytas kartotekas. Taip Lenkijoj tos kartotekos apima apytikriai apie 20,000 įtartų asmenų. Su tokios kartotekos pagalba galima iskarto nustatyt, iš kur pa-eina tas ar kitas asmuo, su kuoj jis paprastai palaiko ryšius, su kuo veda susirašinėjimą ir tt. Ta kartoteka duoda smulkų, pilną supratimą apie žmogų ir apie jo įtakos plotį. Tokia pat kartoteka buvo dar prieš karą Francijoj, taip vadinama “Karne—V”, su kurios pagalba policija kiekvienam momente trumpiausiu laiku gali likviduoti svarbiausiu revoliucinio judėjimo centrus Francijoj.

(Bus daugiau)

Užmiršta Meno Dalis

Šiuomi klausimu jau buvo senai rašyta, o jis yra labai svarbus, tad ir reikia apie jį parašyti biskiuoką, nes mūsų draugai delei jo tankiai barškina mums į duris. Mes, kad ir atsiliepiame į jų dungsnojamą, bet užkimsiu, arba tuščiu balsu, ko toliau neturėtų pasikartoti menininkų veikime.

Kas gi yra tas tuščias ir užkimes atsakymas? Ogi tas, kad daugelis mūsų menininkų reikalauja monologų ir dialogų, bet mes jų neturime ir pasilieka vienas atsakymas—nėra, arba neturime.

Mes palikom savotiški "idealistai": jeigu negalim parašyti veikalą, plačiai praveisti jame darbininkiską mintį, likti tinkamu autorem, tai apie mažesnę kūrinių jau nėra kalbos. Tačiau tinkamai apdirbtas monologas arba dialogas irgi yra ne kas kitas, kaip kūrinys, veikalas. Tad kodėl nepradėt tvirti ir auginti juos? Juk juose taip pat galima aiškinti bėgamus darb. judėjimo klausimus, žinoma trumpesniais suglaudime, kaip ir didesniuose veikaluose.

Kad tinkamas monologas arba dialogas atlieka tam tikrą programingą dalį, ypačingai mažesniuose parengimuose, tai, manau, dviejų nuomonių nebus. Tokiu būdu prisieina man, kaimietiška šnektan, plunksna bakstelė draugo rašytojo pakaušiu, kad jis susidomėtų keliamu klausimu. Tik reikia geros pradžios, o paskui prasidės ir draugiškos rašytojų lenktynės, monologų mene.

Monologų pagėidavimas visada yra gyvas. Praeitą savaitę gavome du laišku iš tolimesnių šalių bei kolonijų: juose matome jų reikalavimą. Kodel pas mus, amerikiečius, rašalas išdžiūvo jų rašymui?—Sunku atspėti.

Kalbamu klausimu, manau, nebus niekam nuoskaudos, kad viešai užkiviesiu draugus kanadiečius pradėti šį rašybos darbą. Jie jau parašė kelis didesnius kūrinius, tad gal ir šią spragą užlopys.

Mes gi, amerikiečiai, jeigu jaučiamės užgauti, netekę pirmenybės,—pasiprovykime ir praeikime rašybos rungtynes. Vietoj ristikų vartojamą matracą, naudokime popierinius lakštus. Jeigu jau ir prisieis atsigulti ant pečių, tai ant popieros išdžiūvė raidės—ant nugaros nepasiliks!

Monologų rašymui galima pasirinkti humoristiską stilių. Juk mes esam žmonės, mylime juokus, tai kam mums visada sėdėti susiraukus? Retkarčiais pakrešti švarius juokus—juk yra sveika ir gražu. Doktorai, ir tie liepia juoktis.

Tad ir juokimės, kol dar jauni esam. Kaip pasensim, tai ką velniū šaipysiesi, kuomet viskas bus, arba atrodys "serioziška," kvaila! Juk tai tokis natūralis senatvės apsišveikimas. Nors dabar vengkime jos. Ji ateina ir nelaukiama. Sviete dar nesigirdi tokio dailydės padaryti duris, per kurias ji negalėtų įlįsti žmogaus vidun.

J. N.

Iš Bangos Choro ir Dramos Grupės Veikimo

TORONTO, Ont.—Sunkaus ekonominio krizių laike, gana sunku darbininkų organizacijoms verstis, ypačingai chorams, kur reikalinga apmokėti mokytojams už pamokas.

Praeitam žiemose Bangos Choras neturėjo galimybių išimokinti operetę ar šiaip didesnį veikalą su dainomis. Priežastis buvo tame, kad perstatymas didesnio veikalą būtų atnešęs nemažai finansinių nuostolių, delto kad gera svetainė, su tinkama scena pasiranduoti brangiai kainuoja, o įžangos tikietų negalima buvo daryti brangesnių, nes didelė bedarbė; bedarbiai neišgali nusipirkti.

Užtai visi žiemos parengimai buvo rengiami lietuvių organizacijų samdojamų svetainė, kurioje nebuvo galimybių perstatyti didesnių veikalų; turėjome pasitenkinti mažų veikalų vaidinimu ir rengti parengimus su laisva įžanga, kad būtų prieinama daugiau darbių juos pamatyti.

Bangos Choras per žiemą išsimokino kelias naujas dainas, daugumą pakartojto senas. Iš viso choras dainuoja apie 20 dainų.

Kad choras galėtų gyvuoti su mažesnę išlaidom, prisiejo apmokamą mokytoją paleisti, o pašmė vadovybę jauna choristė, draugė L. Kevežaitė. Nors dar nepratar chora vadovauti, bet svarba tame, kad yra sava draugė, lavinasi ir prie gero norų gali ateityj likti gera chorvedė, kas yra labai svarbu darbininkų organizacijom.

Bangos Choras visoj eilėj koncertų dalyvavo išplidyme programos; taipgi turėjo kelis parengimus savo naudai.

DRAMOS GRUPE

Dramos Grupė per žiemos sezoną irgi nesnaudė, dirbo visu smarkumu, kiek išgalėjo. Nes jau taip publika priprato, kad jei nėra programos, tai nenori eiti į parengimą. Už tai Dramos Grupė sykiu su Bangos Choru stengėsi vis kuo parengimus pajvaininti.

Per visą žieminį sezoną Dramos Grupė suvaidino apie 15 veikalų: dalis jų buvo buržuaziniai, bet didžiūma proletariniai.

Del reikalingumo programos, bet stokos proletarinų veikalų vis dar negalim gauti: atieityj dar daugiau turim dėti pastangas, kad sukurti proletarinų scenos veikalų ir išbraukti iš scenos, kas priešinga darbininkų klasei.

Iš visos eilės veikalų čia pažymėsiu tu vardus, kurie buvo suvaidinti Toronte: "Karo Aukos," 4-rių veiksmų drama; "Gyvieji Nabasnikai," 3-jų veiksmų komedija; "Vagis," "Saliamono Sapnas," vienveiksmės dramos; keli scenos vaidelėliai vieno ir daugiau veiksmų: "Susitikimas," "Veltui Svajonės," "Pirmoji Gegužė," "Marksizmo Keliai." Buvo suvaidinta šios daugumoj vienveiksmės komedijos: "Suivo Tėvelio Nervai," "Krikščionybė Praktikoje," "Sūnus Palaidūnas," "Bosienė," "Namų Židinytis," "Kunigo Gramulos Raštinė," "Ant Rytojaus" ir dar "Kultūringi Žmonės", vaidelėlis iš Kanados socialistų gyvenimo, taipgi dar keletas smulkesnių scenos dalykėlių.

Iš visų perstatytų veikalų šeši buvo pagaminti vietinio Proletarinų Rašytojų Ratelio. Pagaminimui programos labai svarbią rolę lošia P.R.R. Juk darbininkams buržuaziniai rašytojai veikalų negamina, o norėdami paplėsti proletarinį meną, turim patys darbininkai veikalus rašyti, gaminti. Gal jie bus daugeliu atžvilgiu, ypačingai literatiniame, silpnesni, bet mes žinom, kad jie yra paimti iš patirto, realaus darbininkų gyvenimo ir pačių darbininkų pagaminį.

Dabar Bangos Choras ir Dramos Grupė paėmė "atostogų" porą mėnesių, o paskui vėl pradės veikti prisirengimui kitam žiemos sezonui.

TARPE CHORIEČIŲ

Nesenai naujai pradėjus imti choro vadovybę, draugė L. Kevežaitė apsidėvė su drg. P. Kunce. Abu veiklūs choro nariai. Tikimės, kad draugai Kuncai ateityj dar smarkiau veiks proletarinio meno srityj darbo klasės labui. Linkėtina gero pasisekimo abiejų siekiamu bendro tikslo.

CHORISTAMS PASTABA

Draugės ir Draugai! Po vasaros atostogų, po vandens ir saulės maudynių, neužmirškite, kad vėl visi stotume į darbą dar su didesne energija dirbti apšvietos ir proletarinio meno srityj, darbininkų klasės labui.

Choristas.

Susirūpinkim Dramaturgija

VI. Vėliavinis

Sovietų literatūra vienu iš pagrindinių artimiausių uždavinių pastačius sovietinės dramaturgijos pakėlimą. Šis klausimas stovėjo paskutinio Sov. rašytojų orgkomiteto plenumo darbo centre. Nesenai sovietų vyriausybė paskelbė konkursą geriausiems dramos kūriniam. Dramos ir teatro klausimai gyvai svarstomi ne tik specialieji literatūros ir meno spaudoj, bet ir centraliniuos partijos ir visuomenės organizacijų laikraščiuos ir žurnaluos. Kame šitokio susidomėjimo dramaturgija priežastis?

Mes žinom, kad Sovietų dramaturgija savo aktyve jau turi ne vieną vertingą veikalą, statomą geriausiuose teatruose (M. Gorkio "Egor Buličiov", V. Kiršono "Duona", "Rėlės gaudžia" ir kit., Afinogenovo "Baimė", Višnevsčio "Pirmoji raitelių", "Paskutinis sprendžiamasis" ir daugelis kitų). Dar daugiau yra literatūros kūrinių inscenizavimų, perdirimų scenai.

Ir vistik Sovietų visuomenė skaito visa tai nepakankama, dramaturgijos uždavinį iškelia pirmon vieton. Priežastis to ta, kad kaip visa literatūra, taip ypačingai drama ir teatras, yra galingas žmonių perauklėjimo įrankis. Teatry tinklas, įvedus jį ir klubų, mėgėjų, kaimo scenas ir dramos ratelius, apima milijonus žiūrėtojų; be to, teatras veikia suprantamiausiu, labiausia uždėgančiu būdu. Jei visą tą tinklą aprūpinti tinkamu ideologinai ir sceniniai augštai stoviniu repertuaru—kokia galinga paspartis yra visam mūsų propagandos ir perauklėjimo darbu masė! Piesė yra iš visų literatūros rūšių pačia svarbiaja ir pačia reikalingaja rūšim—pasakė d. Stalinas pasitarime su rašytojais.

Antroji priežastis ypatingo susidomėjimo dramaturgija plaukia iš jos reikšmės pačiai literatūrai. Dramaturgija buvo, yra ir bus sunkiausia ir sudėtingiausia literatūros rūšis. Keliant dramaturgija tuo pačiu traukiama ta grandis, kuri padeda ištraukti, pakelti į dar augštesnį laipsnį visą sovietinę literatūrą. Dramatinės kūrybos sunkumas ir sudėtingumas plaukia iš to, jog tuo tarpu, kai romane ar apysakoj autorius turi tūkstančius savo įsikišimo galimybių apibrėžiant charakterius, veikėjus, piesėj jie turi veikti patys. Piesėj turi būt atšliuoti charakteriai, lakoniška kalba, vidujinis sužėto vystymas ir tt. Drama puikiai treniuoja rašytoją, mokina jį neišdraykt, duot tipus, sultingus dialogus, vaidžius išsireikškimus ir tt. Atbulai—retas beletristikos kūrinio inscenizavimas gali pavykti. Dramaturgas be to turi būti gerai susipažinęs su scenos reikalavimais ir savybėmis.

Dramaturgija, scenos veikalai yra silpniausia vieta ir pas mus—lietuvių proletariniai-sovietinė literatūroj. Jei mes turime vieną kitą poetą, keletą pirmyn žengiančių beletristų, jei pradendantieji draugai irgi eina šių lengvesnių kūrybos rūšių linkme, tai draugo, kuris kiek-tiek sistematingiau dirbtų ir lavintųsi dramaturgijoj, mes visiškai neturime. O dramatinės literatūros reikalingumas mūsų tarpe ne tik nemažesnis, kaip visoj sovietų visuomenėj, bet žymiai didesnis. Išpra besikuria klubų dramos rateliai, neturėdami jokio repertuaro. Ničnieko neturi ir lietuvių kaimų scenos mėgėjai, kur, turint nors keletą tinkamesnių scenos veikalų, galėtų veikti nuolatiniai dramos rateliai. Aš jau čia nekaltu apie Amerikos darbininkų sceną ir Meno Sąjungą—jų nuolatinis nusiskundimas ir prašymas—tai scenos veikalai. Neturėdami repertuaro mūsų scenos mėgėjai stato arba kokį seną menkavertį dalyką arba ant greitųjų ką patys pasigamina, išversdami iš kitų kalbų, incenuzodami, patys pasirašydami. Amerikiečiai ne vieną iš tokių pripuolamai parašytų menkos vertės dalykėlių yra atspausdinę, bet tai anaipolt negali įeiti į proletariškos scenos pastovesnį repertuarą.

Jei rusų sovietinė visuomenė, turėdama pirmos rūšies artistus, režisierius ir tt. gali (ir labai dažnai tai atlieka) net ir nepergeriausią veikalą padaryti scenoj vertingesniu spektakliu (ne tik meisterišku atlikimu—vaidinimu, bet labai dažnai ir paties veikalą apdirbimu, pataisymu ir tt.), tai mūsų dramaturgijos uždaviniai čia daug sunkesni. Mums rašant scenos veikalą reikia atsiminti, kad ne tik jis nebus pataisytas į gerąją pusę, bet pačiam veikalė reikalingi nurodymai, kaip jį pastatyti, kuris vaidintojas kaip turi lošti. Be to mums reikalinga skaitytis su ypatingomis mūsų scenos apystovomis: vaidintojų neskaitlingumu, dekoracijos stoka, negalėjimu pastatyti greit besikeičiančias scenas ir t. p.

Vis tai, greta bendro dramaturgijos sudėtingumo, priežastys, kurios paraližuoja mūsų pradendantųjų rašytojų norus imtis dramaturgijos. Tačiau ir pas mus dramaturgijos pakėlimas yra ne tik būtinausias masinės propagandos uždavinys, bet ir ta grandis, kurią tempdami galim pakelti visos mūsų literatūros laipsnį.

Šiokia-tokia dramaturgijos darbo pradžia pas mus jau yra. Aš čia nekaltėsiu apie bandymus—apie juos spaudoj, dalinai ir "Priekale", jau buvo kalbėta ("Alkis", "Bedarbiai", "Nebaigta Kova" ir tt.). Imsiu SSRS mūsų rašytojų mėginimus, dar nepasirodžiusius spaudoj.

Jau keletas metų pelyja d. J. Skribliuko archyvuose jo nemaža drama apie 3-čiąjį LKP suvažiavimą ir jo areštą Karaliaučiuje, bei komedija "Dramblis", kurią amerikiečiai

projektavo net išleisti. Mums nežinomas dabartinis šių veikalų stovis—ar dirba ant jų J. Skribliukas, bet žinant J. Skribliuko gabumus—sunku ko laukti. Jei "Drambliu" dar kokią-nekokią sceną galima užkimišti, tai LKP suvažiavimo arešto tema J. Skribliukui "ne sulig peties". Tokioj išvaizdoj, kokioj mums teko skaityti keletas metų atgal—tai buvo paviršutiniškas to suvažiavimo protokolas, o ne drama: nei vienas charakteris joje nebuvo nubrėžtas, dialogai išdėsti ir necharakteringi, nebuvo jokio vidujinio veiksmo vystymosi ir t.t. Gi paprastas užprotokolavimas, nufotografavimas nors ir dramatingiausio įvykio—tai dar ne drama.

Kiek didesnių atsiekimų galima įžiūrėti J. Juraitės dramtiniuose bandymuose. Jos drama "Pradžia", kurią ji neseniai skaitė Maskvos liet. darb. klubo dramos ratelyje, vadovaujamo d. Januškevičienės, ir kurią ratelis pasiėmė mokinintis, jau gali būti pavadinta pradžia mūsų dramatinės literatūros. Juraitė jau senai ant šios dramos dirba, ir kiekvienas naujas perdirbimas daro ją įdėjiniai, ir sceniniai tobulesnę. Dar ir dabartine savo išvaizda ji turi eilę trūkumų: tik kai kurie veikėjai turi nuosavą veidą, daug dar schematingumo ir paviršutiniškumo, permenkai dar kondensuoti dialogai, perdėm šlubuoja veikėjų kalbos tipingumas ir t. p. Bet visgi tai yra žingsnis prie mūsų dramaturgijos sudarymo, vertas pažymėjimo ir paakstinimo. Dramos tema labai reikšminga—sovietų valdžios žlugimas Lietuvoj, atsitraukiant raud. armijai, ir pirmieji kom. partijos nelegalaus darbo bei baltojo teroro laikai. Jei Juraitė ir toliau intensingai dirbs, taisyis ir šlifuos "Pradžią"—ji gali likti nebloga dovana 15-toms Lietuvos Sovietų valdžios sukaktuėmėms.

"Priekalo" ir literatūros almanacho redakcijų žinioje yra ir dar vienas didesnis dramatinis kūrinys,—J. Taujėnio "Suvis ant Nemuno"—5-kių veiksmų drama apie Panemunės kareivių sukilimą 1920 metais. Kūrinys tačiau su tom pačiom ydom, kaip ir "Pradžia", tik dar stipresniais laipsnį ir dar labiau reikalauja nuodugnaus pataisymo.

Ką šie trys mūsų dramaturgijos besimezgimo pavyzdžiai rodo? Pirmiausia tai, kad pradendantieji rašytojai, mėginą savo jėgas dramaturgijoj, iš karto imasi per daug sudėtingų, didelių temų. Mokymosi darbas geriau atlikti, nors ir ne ant tiek socialiniai reikšmingų, bet trumpesnių ir paprastesnių socialiniai-būtvinių temų, su lengvesniais veikėjų charakteriais, su mažesniu veikėjų skaičium, kad ryškiau galėjus juos suindividualinti, išvengt paviršutiniškumo, schemas, nereikalingų dialogų ir t. p. Toki veikalai labiau prieinami ir mūsų scenai. Antra gi—tai tą mūsų apsilėidimą, jog tik trys draugai iš kokios poros dešimčių rašančiųjų ar mėginusių rašyt bandė savo jėgas dramoje. Toliau šitai pasilikti negali. Nors ir mūsų poezija ir beletristika nepertoliausia nužengusios, tačiau būtinas reikalas, kad ir kiti mūsų gabesnieji poetai bei beletristai (Džugas, Tremtinis, Zalionis, Sodainis ir kit.), lygiai kaip ir pradendantieji draugai, rimtai išmėgintų savo jėgas dramaturgijoj. Jie turėtų išsukti vienas kitą į socialistines lenktynes, kad dar ligi šių metų galo (galima tai surišti su 15 m. sov. valdžios Lietuvos sukaktuėmėms) parašytų po dramos veikalą. Jų tai būtina pareiga, o visos mūsų visuomeninės organizacijos (klubai, leidyklos, švietimo įstaigos ir t. t.) turi jiems padėti—moraliniai (o gal ir materialiniai), organizuodamos konkursus, premijas, draugišką kritiką, veikalų pastatymą scenoj, atspausdinimą ir t.t.

Mūsų dramaturgija turi būti išjudinta!

Kanados Policistas Nužudė 6 Bedarbius

BEDARBIAI RADIKALĖJA

TIMMINS, Canada.—Dvieji metai atgal apšvietos atžvilgiu čia buvo atsilikęs užkampis. Dabar kitaip. Nors turime mažą lietuvių koloniją, tik devynias šeimynas liet. gyventojų ir kelis pavienius bedarbius, bet jau antri metai, kaip gyvuoja Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugijos 100 kuopa, kuri sulig galimybių kovoją prieš mūsų engėjus ir skleidžia apšvietą tarp lietuvių darbininkų.

Pirmiau čia buvusį juoda užkampį dabar lanko apšvietos žiburiai, kurie sėja šviesos grūdus ir užleistus dirvonus: "Laisvė", "Vilnis", "Priekalas", "Darbininkų žodis" ir ALDLD leidiniai jau lankosi pas mus. Malonu pažymėti, kad pasauliniai darbininkai lenktyniuoja apšvietos klausime su organizacijos nariais.

Iš KELIONĖS TAVORINIAIS TRAUKINIAIS Vienas bedarbis buvo išvažiavęs

Kitus keturis, apie kuriuos žinojo draugas bedarbis, tai policmanas nužudė, numesdamas nuo einančio traukinio per gatvę, suirpulingus savo išpužius ir patyrimus. Jis sakė:

"Policija žvėriškai puola bedarbius, važiuojančius tavoriniais traukiniais. Mėto bedarbius nuo einančio traukinio per ratalais. Vienas policistas nužudė šešis bedarbius; tame skaičiuje, vieną nušovė einantį šaligatviu; antrą susitikęs einantį taip žiauriai sumušė, kad bedarbis liko be žado. Policistas pusegyviuiam surišo lenčiųgu rąnkas ir įmetęs į kalėjimą išlaidė jį ten visą parą. Vėliaus paleido, bet jau bedarbis neturėjo spėkų eiti. Tada, išvilkęs bedarbi ant lauko, policistas pašaukė daktarą, o pats šypso: josi žiūrėdamas."

Bedarbis, kuris šį naktinį papasakojo, paskiaus apledo stotį ir nežino, kas su primuštuoju atsitiko. Veikiausia jis mirė.

BEJIESKANT DARBO Ankti rytą nuėjau į tartoką (lentpjūvę) prašyti darbo. Darbo negavau. Biskį man pasi-kalbėjus su darbininkais, viršjas (kukorius) užskambino į geležį, pakabintą prie virtuvės. Darbininkai suėjo pusrusių.

Palaukęs, kol įėjo paskutinis darbininkas, aš irgi įėjau, mardamas gauti pavalgyti. Kukorius tuojaus pažino, kad esu be-tuoju atsitiko. Veikiausia jis raštelį nuo boso del gavimo val-

New Haven, Bridgeport ir Waterbury, Conn.

Ivyko jaunųjų prieškarinė demonstracija New Havene, kur buvo iškelta ir abelini darbo žmonių reikalavimai delei gyvenimo. Dalyvavus pernai ir šiemet Nacionalės Jaunųjų Dienos demonstracijoj, matosi didelis skirtumas. Smulkmeniška apie demonstraciją gal kiti draugai bus parašę. Man norisi tik atžymėti skirtumas vietinių darbininkų organizacijų atsiėsimė ir simpatija šiam kylančiam jaunųjų revoliuciniam judėjimui.

Bridgeporte, Conn., pernai apvakščiojant Nacionalę Jaunųjų Dieną, buvo duota mies to valdininkų leidimas. Tuo būdu apvaikščiojimo dienoj šimtas kitas daugiau ėjo eilėse.

Šiemet New Haveno valdžia nedavė leidimo jaunųjų demonstracijoms, o davė leidimą paroduoti legionieriams patriotams. Bet jaunuoliai ir studentai ir vietiniai draugs revoliucionieriai nepaisė leidimo ir demonstravo, išskeldami augštai raudonąją vėliavą ir dainuodami revoliucines dainas. Iš jaunų revoliucionierių krūtinų balsas taip ir veržėsi į reacionierių ausis, išreiškė pasiryžimą kovoti prieš kapitalizmą. Šiemet demonstracijoj daugiau ant pusės dalyvavo negr jaunųjų. Tai didelis skirtumas nuo pernykščio Jaunųjų Dienos apvaikščiojimo.

Vietinės kitataučių progresyvės organizacijos gausiai prisidėjo prie surengimo; davė maisto jaunųjų delegatams ir pasirūpino surasti nakvynes; bet dalis neturėjo kur nakvoti ir turėjo prabūti svetainėje. Čia vietiniai darbininkai turėjo geriau pasirūpinti ir parodyti daugiau praktiškos simpatijos jauniems būsimiems raudonarmiečiams.

Bridgeporte buvo visiem parūpinta nakvynės; gal būt, todėl, kad visi lietuvių organizacijų nariai su pasiryžimu pasidarbovo. Waterbury, Conn. — Keturių apskričių įvykusiame išvažiavime publikos dalyvavo pusėtinas būrys. Programą išpildė trys kalbėtojai ir trys chorai. New Haveno choras nedalyvavo. Newhaveniečiai turėtu kitą kartą pasitaisyti.

Draugai, turime kreipti daugiau domės į savo apskričių išvažiavimus. Rengiantis ju, turėtų būti skaičiama nepaprasti posėdžiai.

Dalyvavusieji chorai gerai atliko programą, dainuodami revoliucines dainas; publika buvo patenkinta. Jaunuoliai gi kalbėtojai labai užinteresavo Nungatucko augštesnės mokyklos merginas, kurios atydžiai klausėsi jų kalbų.

Mūsų revoliucinis judėjimas palyginamai auga ir tvirtėja kovingumu ir išterme. Vienur kitur reikalinga greito taisy-mo, bet abelnai augame. Kad sparčiau augti ir stiprėti, tai klasiniai pažangiu darbininku pareiga yra remti darbininkiskus išvažiavimus, o ne važiuoti tą dieną kur į laukus, kuomet yra mūsų organizacinis parengimas.

Geo. Kuraitis.

gyt. Man atsakius, kad neturiu jokio raštelo, kukorius tuojaus mane pristatė bosui. Bosas liepė man išeiti iš virtuvės.

Taigi, nežūrint to, kad likusį maistą išmeta į išmatas, bet buržujus alkanam bedarbiui neduos, kad ir liekanų. Jis tik tada duoda darbininkui pavalgyt, kada šimtaprocentiniai jį išnaudoja.

Iš visko matyt, kad visi bedarbiai ir daliniai dirbantieji turi organizuotis ir kovoti prieš šią supuvusią sistemą.

Mišky Darbininkas.

FIODOR GLADKOV

Vertė D. M. ŠOLOMSKAS.

CEMENTAS

(Tąsa)

Abu priėjo prie Sovieto namo. Paulina sustojo, bet nenorėjo palikti Glėbą; buvo matyti, kad jai sunku skirtis. Glėbas nerimavo. Kodel? ar tai dėl politikos, ar dėl Paulinos malonių ir prielankių žodžių? ... Paulina taip artima ir tiek daug pas ją malonumo ir jaunumo. Jautė prie jos didelį traukimą. Norėjosi jai meliiai kalbėti: pridengti ją, kaip apsiataulu nuo šalčio ir savo širdies plakimą perduoti jai.

—Aš neisiu į moterų skyrių. Einame pas mane—pabūsi ir pasilsėsi. Su tavimi Glėbai, aš daug geriau jaučiuosi. Galėsi greitai eiti, bet bile aš jausiuosi, kad ne viena. Gal būti, tu galėsi pasakyti tokį žodį, kuris suteiks man daugiau pasiryžimo, ir kitaip žiūrėsiu į gyvenimą.—Ir Paulina pastūmėjo į stiklines duris Glėbą. Koridorium, iki pat jos kambario ji, laikydama už rankos Glėbą, vieną ir tą pat kartojė:

—Taip, taip reikia! Taip reikia!
Jos kambaryje šviesu ir malonu. Geležinė lovelė; ant jos baltas priegalvis ir pilkas užsiklojimas. Ant sienos Lenino paveikslas. Prie lango—stalis ir ant jo suversta knygos ir laikraščiai. Glėbui atrodė, kad kambarys kvepia Paulina. Jeigu ir nežinotų, kad ji čionai gyvena, tai vis tiek dasiprotėtų, kad tai jos kambarys. Paulina numetė ant stalo portfelį ir pati atsistojo prie sienos. Glėbas perėjo per kambarį ir apsisistojo prie lango.

—O kas čionai gyvena per sieną kambaryje?
—Tai kambarys draugo Sergiejaus,—atsakė ji.

Glėbas pastuksėjo kumščiu į duris. Niekas neatsiliepė. Jis priėjo durų kitoj pusėj ir vėl pažingėdavo.

—O čionai?
—Aš bijausi šių durų. Čionai gyvena Badinas. Aš nemyliu jo: man vis vaidinasi, kad atsiderys šios durys ir bus... Kas bus—nežinau, bet bijausi.

—Taip, Sovieto pirmininkas yra hobinis!
—Kodel? Iš kur jūs, Glėbai, tą žinote?
—Paulina nusijuokė, bet juokas buvo nevykęs.

—Taip, jis hobinis. Aš su juom dar kada nors pasikalbėsiu kitaip,—rūščiai tarė Glėbas.

—Glėbai, kokis dar tu vergas! Pagaliaus, mes turime savyje padaryti revoliuciją. Mes patys savyje turime pergyventi begailiausias piliiečių karą. Nėra nieko taip tvirtu ir gaivaus, kaip mūsų papročiai ir jausmai. Tu, Glėbai turi pavydą. O tas labai bloga liga. Tokis atsinešimas tai žmogaus išnaudojimas žmogui; tą galima sulyginti tik su žmogėdyste. Aš tau, drauge, pasakysiu: prie Dašos su tuo atsinešimu neprieisi ir nieko nelaimėsi, ji tave nugalės.

—Jau ir taip ji mane nuplakė velniškai skaudžiai.

—Na, matai. Tau taip ir reikia.
—Tai tiesa: meilėje yra kas tai skaudaus. Tą riešutą reikia perkasti.

Paulina sujudusiai papurtė garbiniuotus plaukus, suraukė kaktą, kaip nuo galvos skausmo, ir pradėjo:

—Taip, Glėbai, riešutas... tvirtas riešutas. O reikia jį įveikti. Jaučiu, kad jo viduje yra labai nuodingas ir kartus branduolys. Reikia, kad jį velniai, reikia įveikti. Mes pergyvenome daug kovų. Mes randame nuodus tame, kas yra papročiuose nuo gilios praeties. Štai kame baisumas. Su savimi visada yra sunkiau kovoti, bet reikia.—Paulina prieš jį stovėjo tokia atvira, artima, pasitikinti, tartum jis ją žinojo nuo labai senai, sujūdusi ir maloni. Užtenka ją apsikabinti, paimti ant rankų ir ji kaip kūdikis prisispaus prie jo, glausis ir džiaugsis, o po apsikabinimo vėl nusiramins ir juoksis.

Glėbas labai sujudęs prispaudė Pauliną prie krūtinės, žandą priglaudė prie jos garbinių. Paulina iškart nusigando ir susirietė. Paskui sujudo, išsitiesė ir maloniai žiūrėdama apsikabino Glėbą:

—Glėbai! Mielas! Jeigu tu žinotum, kaip aš pageidauju tavęs ir tavo energijos! Glėbai, man labai gaila... Glėbai, ar tu supranti mane ir ar neatmesi? Glėbai, tu man artimiausias ir brangiausias žmogus...

Glėbas tylėjo, glaudė savo žandą prie jos garbiniuotų plaukų. Kada jie buvo prie pat lovos, Paulina karštai jį pabučiavo, o jis pakėlė ją ant rankų, kad paguldyti ant lovos, bet pasigirdo į duris beldimas.

—Drauge Mechova, ar galima? Ar tu namie?—Ir atsidarė durys. Tai buvo Daša. Ji nusišypsojo ir prabilo:

—Štai kaip... tai Glėbas? Et, tu nenuorama, ir čionai jau atlandai? Štai prakeiktas kavalierius!—Daša pasileido juokais.

Glėbas, nepaisant Dašos juoko, jos akyse pastebėjo nusiminimą. O gai tiktai taip Glėbui pasirodė, nes jis patsai nusigando ir negalėjo savęs suvaldyti. Paulina atsitraukė nuo Glėbo ir garsiai nusijuokė, ji mąstė: Daša nekvalia, ji suprato, nes ji moka permatyti. Paulina kreipėsi į Dašą:
—Daša, tu nepek ir nepavydek. Pas tavo Glėbą norėjau pasiskolinti jėgos. Jis tokis tvirtuolis, kad...
—Kodel Glėbas yra mano? Apie tai reikia pagalvoti. Glėbas dar daug padarys klaidų. Tiesa, vyras iš jo labai geras, bet, drauge Paulina, kokis jis žioplis! Oi, kokis žioplis!

Glėbas atsistojo jų tarpe ir vienai padėjo ant peties vieną ranką, o kitai—kitą.
—Velniais paimtų! O tą meilės ir žentavės santykių gyvenimo riešutą prisieisi perkast. Kad ir dantis išsilaušiu—bet perkast. Pas Dašą dabar kiekvienas klausimas, kaip kietas riešutas. Na, ji daug nepaiso...

(Daugiau bus)

Bridgeport, Conn.—Antras Šios Vasaros Išvažiavimas Keturių Apskričių

Keturių liet. darbininkų organizacijų apskričiai rengia antrą šios vasaros sezono išvažiavimą, kuris atsisbus 9 d. liepos—July, 8. m., Helmavich Grove, N. Main St., Bridgeport, Conn. Pradžiai 11 val. diena.
Programa rengiama tokia, kaip dar niekada nebuvo. Choras perstatys įspūdingą masinį veiklą taip, kad visi išvažiavimo dalyviai dalyvaus tame perstatyme. Be to, bus prakalbos, dainos ir sportas, kurį išpildys jaunuoliai iš LD S kuopų ir kitų organizacijų.
Visų organizacijų kuopos jau yra apraikię tarimus apskričių komitetų bendro posėdžio, kame yra pažymėta ir šitas išvažiavimas.

Rengimo komisija kvietimų išuopoms dėl tam tikrų priežasčių nesius; todėl, kuopų valdybos ir kiti darbuotojai, imkite šitą pranešimą kaip užkvietimą prie pasidarbavimo reikalu šio išvažiavimo. Kolonijų draugai prašomi prisidėti su darbu delei pasekmingumo išvažiavimo.

1. Nerengkite savo kolonijų išvažiavimų tą dieną. 2. Rengkite busus, trokus, automobilius atvažiuoti į šį išvažiavimą. 3. Gavę plakatus, žitūrėkite visus tinkamai paskleisti. 4. Rašykite spaudoj apie progresą rengimosi į išvažiavimą. Atminkite, kad šis krizis vargina visus darbininkus, finansų stoka. Todėl reikalinga sutraukti kuo daugiausiai

dalyvių, tada ir išvažiavimas bus pasekmingas.

Išvažiavimas įvyksta toj pat vietoj, kaj ir pernai buvo. Kelrodis: Atvažiavę į Bridgeportą, važiuokite N. Main St., iki rasite busų stotį No. 13; tada sukite po kairėi, tenai toji vieta.

Pilnai pastikime, kad draugai ir draugės tinkamai susidomėsite ir atliksite savo priderystes delei šio išvažiavimo. Už rengimo komisiją J. J. Mockaitis.

Atvažiuoja Amerikon Klerikalų Atstovai

Kauno "Rytas" praneša, kad išvyko Amerikon Pavarario Federacijos atstovai St. Gabaliauskas ir kunigas Lipnickas. Jie čionai rinks pinigų ir varys agitaciją už Lietuvos klerikalus.

LABAI NEPAVYKO PROVIDENCE (SCRANTON) KAPITONUI RISSUI

SCRANTON, Pa. — Birželio 2 d. čia buvo šaukiamas masinis mitingas ant J. Runo farmos 6 val. vakare. Mitingą šaukė Bedarbių Taryba. Publikos buvo virš 300. Buvo trys kalbėtojai, vienas nuo mainierių unijos, o du nuo Bedarbių Tarybos.

Tarybos pirmininkas paaiškino, del ko čia tas mitingas šaukiamas ir tt. Paskui pašaukė vieną iš komiteto, kuris buvo nuėjęs tą dieną su bedarbiais į Poor Boardą (Selpimo įstaiga). Po jo paaiškinimo kalbėjo amerikonas, senas mainierys, kuris dar Mitchellio laikais tvėrė uniją šioj apielinkėj. Tas žmogus nuo A iki Z išdėstė istoriją unijos U. M. W. of America. Ir publikai tas labai patiko. Jam pusę prakalbos jau sakant, nagi, žiūrime, kad atvažiuoja nekviestų svečių pilnas automobilis; tuoj iš ratų išsiritio ir jiems "velniais iš dantų nekrito." Pribėgo prie platformos; suriko: kur jūs pavelijimas? Buvo pakiesta tvarkdariamais leidimas. Tad visi susirito ant platformos ir stovi, akis išvertę, kaip šunes.

Atėjo kaleina kalbėt bedarbių organizatoriui Ben. Gardneriui. Šis nelabai bijo tu pony; kalbėjo 40 minučių ir dar. Mūsų ponai tik žiūri viens į kita, bet jiems jau taip karštai pasidarė, kaip tai vargšai ožkelei, kada užėina jai karštis, o ji gvolta rėkia.

Tuomet pribėga tvarkdariai prie kalbėtojo ir sako: nekisk į savo kalbą valdžios, ba mes tave suimsim. Kalbėtojas savo temą lyg ir permainė ir toliau tęsė. Jau buvo bebaigias kalbėti, bet paskutinius žodžius sakant prisiminė kas link Amerikos Morganų ir kitokių vągių, kurie kontroliuoja Amerikos valdžią. Tai to tik ir reikėjo; taip visi sykiu šoko ant kalbėtojo ir nusinešė ant rankų į savo mašiną. O aš, stovėdamas ant platformos sakau į publiką: "Vyrai, vyrai, žitūrėkite, ko mūsų organizatorius susilaukė, kad jį ant rankų neša į Providence kapitono Riso mašiną, taip kaip, Romos papą nešė, kada jis išėjo iš savo bazilikos; tai reiskia, abudu tokios garbės sulaukė!" Tik šičia yra biskis skirtumo. Skaitytojas dasiprotes, kame skirtumas yra.

Zinoma, publika greit išsikirstė. Daugelis, mat, žmonių šičia dar perdaug bijo. Kada mes keturi vyrai nuėjome į policijos nuovadą ir užklausėme, ar mes galime pasimatyt su kalbėtoju, tai kapitonas sako, kad jis yra laikomas po \$50 paranka, tai, girdi, išsiimkite. Kapitoniui buvo atsakyta: iš kur bedarbis ims tuos 50 dolerių? Tad kapitonas sako: Rytoj kaip 2 val. diena bus jo teismas; tai galėsite pasimatyti.

Savo pasikalbėjime su kapitonu mes sakėme: Tai yra gėda, kad jūs tą žmogų nekaltai suėmėt. O kapitonas mums atsakė šitai: Jūs esate Scrantono žmonės; jūs miestui taksim mokate; tai jūs galite ir mitingus laikyt ir kalbėtoją savo turėt. Bet tas Gardner tai, girdi, iš Rusijos atvažiavęs žydas, "raudonas, kaip žaltys;" nei jis darbo dirba, nei taksu moka; ir mes ant jo senai jau dantį griežiame. Mes kapitoniui aiškiais argumentais atsakėme, bet jis su mumis nesiskaitė.

Ant rytojaus 2 val. diena įvyko drg. Gardnerio teismas. Mūsų nedaug buvo susirinkę, nors aš ir drg. P. Pabalis nuo pat ryto bėgiojome ir šaukėm Scrantono darbininkus eiti į teismabutį; bet mūsų šaukimas buvo veltui; čia irgi pasirodė, kad tie žmonės kažin ko bijo.

Teisėjas pirma išklausė policijos pareiškimo, o paskui kaltinamojo; ir štai kokį paskui teisėjas perskaitė nusprendį delei kaltinamojo; sako: Jie šaukė masinį mitingą ir turėjo tam leidimą; tai jūs neturėjote juos teisių tą žmogų areštuot. Aš jį išteisinu. Jis turėjo tą pasakyt publikai, kaip mūsų poną Rooseveltą valdžia žitūrės į Morganų Kompaniją ir visą jo žulikystę."

I tokį teisėjo pareiškimą pasigirdo delnų plojimas; o štabo kapitoniui didelė gėda.

No. 3 Korespondentas.

BENLD, ILL.

ALDDL 160 kp. šiame miestely per kokį laiką buvo nuštojus veikti, daugiausia iš priezasties bedarbės. Nariai negalėjo užsimokėti duoklių ir nematė reikalo lankyti susirinkimu. Nes paskutiniiais laikais, tvieriantis Progressyvei Mainierių Unijai ir Bedarbių Tarybai, labai tankūs buvo visada susirinkimai, važinėjimai į kitus pavietus ant pikieto linijų. Tantai visus labai vargino, ir turėjo žmonės visokių iškaščių. Tokiu būdu ALDDL kuopa buvo apmirus. Iš dalies dar ir tas prisidėjo, kad buvusis kuopos išdininkas pasisavino jos išdą—\$16.36. Nariai manė, kad bedarbės laiku galės užsimokėt duokles iš kuopos išdo, bet taip neišėjo. Taip nariai ir paliovė lankyt susirinkimus, ir kuopa nustojo veikus.

Bet dabar galia pranešt linksma naujiena. Pagal Trylikto Apskričio suvažiavimo nutarimą, atsilankė pas mus į Benldą keletas šio apskričio pildomosios tarybos narių, su paraginimu mūsų kuopos prie veikimo, kas ir davė geras pasėkmes.

Birželio 5 d. buvo laikytas susirinkimas ir nekurie nariai užsimokėjo duokles, o kiti pasizadėjo užsimokėti iki birželio 15 d. Taip pat visi nariai prisidėjo stengtis kiekvienas gauti po vieną naują narį. Ir tapo darinkta kuopos valdyba:

(Tie patys) Pirm. Maikis pasizadėjo stengtis kiekvienas Giraitis, užrašų rašt. Juozas Yurelionis.
(Nauji) Finans. rašt. Nikodimas Bartkus, išd. Juozas Banilius, knygius Wm. Michalis, koresp. Wm. Mickalites.
Wm. Mickalites.

SKAITYK LAISVE IR KITTIEMS UŽRAŠYK

PRANEŠIMAI IS KITUR

DETROIT, MICHIGAN.
Aido Choras ir LDS Jaunuolių 21 kuopa rengia didelį kininį pikniką (Moonlight Picnic) Saimano Urbano Daržo—Beechnut Grove, June 24, 1933. Pradžiai 7:30 val. vakaro. Išanga 15c. Bus visokių įvairumų. Kviečiam visus ir visas atsilankyti. Bendras Komitetas. (142-145)

DETROIT LIETUVIŲ DARBININKŲ APTIEKA
Čia randasi lietuviška aptieka, kurioje galima pirkti vaistus daug prieinamesne kaina, negu kitur dabartiniu laiku.
A. M. KISHON, Aptiekorius Savininkas
8701 JOS. CAMPAU AVE. DETROIT MICH.

HAVERHILL, MASS.

PIKNIKAS, kurį rengia Gedemino kluogas Haverhill, Mass., nedėlio, 9 d. liepos (July), 1933. Piknikas prasidės kaip 10 val. ryte ir trauksis iki vėlai vakaro. Šiam piknike dalyvaus 4 Naujosios Anglijos kluogai: Peabody, Lynn, Lowell ir Lawrence, tarpe kluogų bus virvės traukimas, laimėtojas gaus dovanas, si-dabrinę taure. Taip pat yra užrašomi visi lietuviai dalyvauti šiame piknike.
Gedemino Kluogas. (142-144)

SHENANDOAH, PA.

Pirmas šį sezoną piknikas, rengia Lyros Choras, ant Rusų kapinių, birželio (June) 18 d. Bus gera programa, dainuos Lyros Choras, kalbės

drg. Šolomskas iš Brooklyn. Visi vietos ir apielinkės lietuviai kviečiami atsilankyti.
Rengėjai.

ALDDL 17 kp. susirinkimas įvyk nedėlio, birželio 18 d., 2 val. po piet 101 N. West St. Visi nariai dalyvaukite, turėsim daug svarbių reikalų. Turėsim svečia centro Sekretorių drg. Šolomską. Org. S. R. (141-142)

CAMBRIDGE, MASS.

ALDDL 8 kp. ir jaunuolių grupė rengia išvažiavimą 17 June, 1933 Šokiai, 18 d., žaislių diena atsi-b Joduko Daržė, Bedford, Mass., Jeik, mašinų neturit, o norit važiuoti, tuoj užsiregistruokit pas komisijos narius arba 181 Clark St., Camb. pas Vinskevičių. Rengimo Komisija. (141-142)

LIETUVON
PER HAMBURGĄ
Mūs nesupanti laivai suteikia progą patogiai keliauti by kuriuo metų sezonu.
I LABI PUSI, NEW YORKAS. KAUNAS, TREČIA KLASE \$173.50
Savaitiniai išplaukimai. Patogus geležinkeliais susisiekimai iš Hamburgo. Informacijų kreipkitės į vietinius agentus
HAMBURG-AMERICAN LINE
39 BROADWAY, NEW YORK

SOCRA BRAND
ROYAL STURGEON
FILLETS
READY TO SERVE

SOVIETŲ KENUOTI PRODUKTAI

Škanūs ir kvapningi gardumynai, pagaminti iš geriausių žuvų iš sveikatingų Sovietų Sąjungos upių. Apdirbamos prie augščiausio ištobulinimo sanitariškų sąlygų ir po griežta valdžios priežiūra ir su apsauga vitaminų.

SKANUMYNŲ ARISTOKRATAS

Royal Sturgeon su Tomato Sauce

Kiti geri prirengimai stalui ir

"SOCROS" VIRINIŲ

NELMA STURGEON
SPRATS IN OIL
(Strimelės)

SANDRE-SUDAK
(Su Tomėitėmis)
STUFFED PEPPERS

Augščiau suminėti produktai sekmingai parduoda ir neša pelną krautuvninkams. Dėl smulkmin-gesnių informacijų kreipkitės į Sovietų firmą:

AMTORG TRADING CORPORATION

261 Fifth Ave., New York City
Taipgi Skyriai: 260 California St., San Francisco, Cal.

VISUR PIKNIKUOSE TUREKITE

SOVIETŲ KENUOTŲ ŽUVŲ

Jei negalite ant vietos krautuvėse gauti jų, tai reikalaukite iš "Laisvės". Mes prisijusime jų už gana žemą kainą, taip, kad draugija turės pelno, kuri savo piknike ar kitokiame parengime jas parduovėsi.

Tos Zuys Yra Puikus Užkandis Piknikuose

Be jokio klapato atsidaręs kenuką gali valgyti šviežų ir skanų maistą. Gi iš namų vežamas maistas genda, praranda skonį.

VIETINĖS ŽINIOS

Negras Areštuotas už Mergaitės Paglostymą

NEW YORK. — Negras Embry Smith, tarnautojas šelpimo biuro ant 2nd Ave., eidamas viešosios mokyklos koridoriu, paglostė vieną 10 metų mergaitę. Buvo areštuotas. Mergaitė buvo beveik baltos odos. Kada tyrinėtojai sužinojo, kad jos tėvai negrai, Embry Smith buvo paliuosuotas iš po arešto; bet jis vis tiek liko pavartytas iš tarnybos.

Mirė Redaktorius, Uolus Darbininkų Kovų Rėmėjas

Mirė "Long Island News" laikraščio redaktorius J. C. Byars, tvirtas rėmėjas darbininkų judėjimo. Savo laiku jis paaukojo kelis vagonus bulvių streikavusiems Pittsburgho mainieriams. Pirm savo mirties jis ypač darbovisi delei medžiaginės paramos revoliucinei Metalistų Industriinei Unijai. Kom. Partijos organas "Daily Worker" giliai apgailestauja to ištikimo simpatiko.

Savotiškas Religijos Mokymas su \$100 Algos per Savaitę Studentei

NEW YORK. — Mildred Eganienė buvo padariusi sutartį su turėm L. McMurry Coltonu, kad jis jai kas savaitę mokės po \$100, jeigu jinais studijuos religiją. Taip jis jai per keturis metus išmoko \$20,000 už religijos studijavimą, atsilankydamas pas ją po sykį į savaitę. Bet ta ponija pradėjo "studijuoti religiją" su vienu triūbočiu. Tada pirmesnyšis "religijos mokytojas" sustabdė jai pensiją. Jinais gi kreipėsi į teismą, reikalaujama \$250,000 iš Coltono. Teismas nusprendė, kad ji nieko nebegali gauti iš Coltono.

MASS. VALSTIJOS JAUNUOLIŲ KLAUSIMU

Per pastarąsias kelias savaites "Laisvėje" matosi daugi žinių jaunuolių vasarinių mokyklų organizavimo klausimu. Ypatinai svarbu, kad mokyklų organizavimu rūpinasi patys jaunuoliai. Jų pranešimai, paraginimai prie mokyklėlių prisirengimo yra pilni energijos ir entuziazmo. Tada parodo, kad jaunuoliai permato su kiekviena diena sunkėjantį darbininkų klasės gyvenimą ir klasių kovų aštrėjimą.

Ekonominio krizio ir bedarbės audra blaško buržuazinės mokyklos veidmainingus įkalbinėjimus apie šio krizio laikinumą ir gerbūvio laikų grįžimą. Jaunuoliai mato, kad savas būvio nepagerins tomis metodais, kurias jiems buržuazinė mokykla pateikė. Todėl rengiasi prie mokyklėlių, kuriuos bus organizuotos ant darbininkų pamatų, ir suteiks jų lankytojams klasinės sąmonės.

Mass. valstijos jaunuoliai padarė tarimą pereitą žiemą Menininkų Antro Apskrįčio metiniame suvažiavime organizuot jaunuolių mokyklą Worcesterj, Mass.

LDSA ir ALDDL Kuopų Pareigos

Jaunimo auklėjimas pas mus iki šiol buvo labai apbleistas. Mes, draugės, ir draugai, pavedėm savo jaunuolius pilnai buržuazinės

Automobiliais Užmušta 21 Vaikas per Savaitę

NEW YORK. — Pereitą savaitę Didžiojo New Yorko gatvėse buvo automobiliais užmušta 21 vaikas. Karščiai išvarė vaikus į gatves, nes nėra gana žaidimo vietų ir parkų.

4 Darbininkai Areštuoti už Kovą prieš Evikciją

Coney Island. — Bedarbių Taryba iškovojo bedarbių Molinų šeimynai rendos apmokėjimo čekį iš šelpimo biuro; bet namų savininkas, 2855 W. 28th St., atsisakė priimt čekį už randą, spirdamasis išmesti šeimyną laukan. Bedarbiai ir dirbantieji iškėlė kovą metytojams. To sekmėje buvo keturi darbininkai smarkiai sumušti ir areštuoti.

Gonshako Apeliacijos Byla Antradienį

BROOKLYN. — Birželio 20 d., antradienį, bus svarstoma apeliacijos byla Samo Gonshako, kurį teisėjas Aurelio pasiuntė dviem metams kalėti. Apeliacijos teismas įvyks Criminal Courte, prie Smith ir Schermerhorn Sts., arti Boro Hall. Darbininkų organizacijos privalo mušti telegramas šiuo adresu: Chief Justice Kernechan, Appellate Part of the Court of Special Sessions, Brooklyn, N. Y.—reikalaujant paliuosuot Gonshaką. Jis tapo įkaltintas už dalyvavimą demonstracijose, per kurias buvo reikalaujama pašalpojti bedarbiams.

Tą pačią dieną ir tame teisme bus teisiami ir kiti du kovotojai už bedarbių reikalus: Russo ir Stack.

Kurie tik galite, susirinkite į teismabūtį reikalaujant juos visus paliuosuot.

mokyklos globai, kuri sugabiau nuodija jaunuolių smegenis patriotizmo nuodais ir padaro juos kapitalistų klasės reikalų gynimo įrankiais.

Dabar, kuomet jaunuoliai pageidauja darbininkų laivinimosi mokyklų, nori susipažint su darbininkų klasės pareigomis ir kovomis, kurios vedą ją prieš išsiluosavimo iš kapitalistinės vergijos, tad LDSA ir ALDDL kuopų nariai ir simpatizuotojai turi stot jaunuoliams į talką, dėt pastangas ir žiūrēt, kad kuo daugiausia mokinių prisuntus į mokyklą.

Finansų Klausimas

Draugai, šios mokyklos palaikymui bus reikalinga finansinė parama. Tėvai, būdami bedarbiai arba mažai dirbdami, kad ir norės prisijust jaunuolius į mokyklą, delei stokos finansų negalės. O finansų trūkumas neturi sulaukyti nei vieną mokinį nuo mokyklos lankymo.

Draugai worcesteriečiai iš savo pusės dės visas pastangas mokyklos tvarkymui. Visiems iš kolonijų atvykusiems mokiniams, nežiūrint kaip didelis skaičius būtų, bus veltui suteikta pragyvenimas. Vienok mokyklos palaikymas sudarys nemažai išlaidų.

LDSA 2-ro ir ALDDL apskrįčių kuopos gavo nuo apskrįčių sekretorių laiškus,

kviečiant prisidēt su finansais.

Draugai, kurie dar nepaaukojo šiam tikslui, turētų tai padaryti be atidėliojimo. Pasiųskite, draugai ir draugės, po keletą dolerių apskrįčių komitetams į mokyklos fondą.

Mokyklos Pradžia ir Mokytojai

Mokykla prasidės su 9 d. liepos (July) ir baigsis 30 d. liepos.

Mokykla susidarys iš trijų klasių: politinės ekonomijos, moderniško imperiaizmo ir komunizmo pagrindų. Šių klasių vedėjas bus draugas Max Lerner. Proletarų meno klasę ves draugė B. Salinaitė; sporto klasę ves drg. Walls.

Mokyklos Rengimo Komisija Būtinai Turi Žinot Mokinių Skaičių

Draugai, laiko jau mažai teiko iki mokyklos prasidėjimui; todėl sprčiai stokite į darbą. Suredgistruokite mokinių, kiek tik galite, ir praneškite komisijai šiuo antrašu: D. Vaitelis, 154 Perry Ave. arba M. K. Sukackienei, 18 Hill-side St.

Mokytojai reikalauja tam tikrų knygų, kurių negalima pasiskolint, bet turime jas pirkti. Komisija nenori padaryti bereikalingų išlaidų, papirkdama daugiau, negu bus reikalinga. O tam reikia išanksto žinot mokinių skaičius.

M.K.S.

HARTFORD, CONN.

Jaunuolių prieškarinė demonstracija gegužės 30 d. šiemet buvo du sykiu didesnė, negu pereinatis metais. Hartfordas pasirodė, galima sakyti, labai puikiai iš tarptautinio atžvilgio. Nekurie ir lietuviai jaunuoliai nepasilikio, bet ištikrų turėje daugiau dalyvauti.

Iš Laisvės Choro buvo pasižadėję net 15 važiuoti į New Haveną ir dalyvauti ten su kitais jaunuoliais prieškarinėje demonstracijoje; bet vėliau paupylė kas gaudus, kad nebus ten kur nakvoti. Tačiau draugai newhaveniečiai suteikė visiems geras nakvynes, už kurias tariame širdingą ačiū.

Kodei nekurie susilaikė nuo dalyvavimo proteste prieš rengiamas skerdynes, tam buvo kita priežastis; tai buvo kuone baimė ir palaikymas savo širdyje patriotiskumo—bijojimas stoti prieš buržuazinę valdžią. Ir kur gi matyta, kad mes, buržuazinėje dvasioje išauklėti, o stotume išvien su jaunais komunistais prieš rengiamą naują kraujo maudynę, kurią ruošia pasaulio kapitalistai?!

Demonstracijos Eiga

Gegužės 30 d. kaip 10 val., nežiūrint, kad miesto gaspadoriui ir kitiems išklirusiems ponams nepatiko, bet didelės eilės jaunų darbininkų numaršavo į tam tikrą vietą su raudonomis vėliavomis ir visokiais obalsiais, kaip tai: Reikalaujame paliuosuot Tomą Mooney ir Scottboro jaunuolius; Mes neorime švino, bet duonos; Jaunuolių diena, tai diena prieš karą, ir t.t.

Taip numaršavus, buvo atlaikyta paskirtoji vieta susirinkimas ir priimta keletas rezoliucijų, p a s m e r k i a n č i ų miesto valdininkus už terorizavimą ir persekiojimą darbininkų.

Pas darbininkus buvo geras ūpas; nežiūrint, kad lietus pylė, kaip iš viedro, bet vis tiek maršavo, dainuodami revoliu-

New Yorko Gyventojai Senesni už Romos ir Toky

Skaitlinės parodo, kad New Yorko miesto 53 nuoš. gyventojų yra žemiau 30 metų amžiaus. Romos gyventojų 57 nuoš. yra žemiau 30 metų amžiaus, o Toky net 67 nuoš. Bet Londono tik 52 nuoš. gyventojų yra žemiau to amžiaus.

Siulo Demagogą Kunigą Ekonominiu Patarėju

WASHINGTON. — Dešimt senatorių ir 75 kongresmanai pasirašė reikalavimą ir įteikė Rooseveltui, kad jis pasiųstų katalikų kunigą Coughlin ekonominiu patarėju į Londono konferenciją. O tas kunigas Detroito sistemačiai per radio mulkina darbininkus, neva užtardamas už juos, bet vesdamas juos po bosų jungu.

Farmerių Teismas

WHITE CLOUD, Mich.—Valdžia paskelbė, kad trys kovingi farmeriai, suareštuoti pereitą kovą ir kaltinami sulaužyme kriminalinio sindikalizmo įstatymo, bus teisiami birželio 19 d. Teisiami bus Clyde Smith, John Rose ir jaunuolis John Casper. Farmerius gins Tarptautinis Darbininkų Apsigynimas.

Suareštavo 1,142 Fašistų Vadus Austrijoje

VIENA, Austrija.—Bėgyje paskutinių kelių dienų Austrijoj suareštuota 1,142 fašistų vadai. Tarpe jų yra 7 teisėjai, 3 prokurorai, 387 valdininkai, 37 policijos viršininkai, 52 mokytojai, 27 majorai, 27 advokatai, 111 miestų tarybų narių, 61 geležinkelio viršininkas ir tt.

Austrijos Valdžia Šaukia Užsienio Pagelbos

LONDON.—Austrijos premjeras Dollfuss turėjo pasitarimą su Anglijos užsienio reikalų ministru John Simon. Dollfuss išdėstęs fašistų pavojų Austrijoj ir prašęs, kad Anglija ateitų pagelbon. Austrijos fašistus komandavojo Hitleris, ir gali įvykti perversmas. Panašų prašymą pagelbos prieš Vokietiją Dollfuss įteikęs Francijoj ir Italijoj valdžioms.

Nauja Liga Skina Žmones

MADRID, Ispanija.—Pranešama iš miestelio Santa Cruz de Moya, kad ten bėgyje paskutinių kelių dienų mirė 29 žmonės keista liga. Daktarai negali jos suprasti. Ji pareinanti nuo uždegimo smegenų. Dar neišrasti būdai pastojimui kelio tai epidemijai.

cines dainas, iki kalėjimo, kur randasi keli politiniai kaliniai, ir reikalavo juos paliuosuoti. Po to grįžo į svetainę, kur jaus mingai sudainavo kelias revoliucines dainas; ir tuomi užsibaigė.

B. M. Dalyvagės.

Po 14 Metų Paleistas iš Walla Walla Kalėjimo

Iš Californijos praneša, kad tapo paleistas aidoblistas Bert Bland, kuris išsėdėjo kalėjime Walla Walla net keturiolika metų. Jisai buvo įkalintas 1919 metais, kuomet su kitais darbininkais gynė aidoblistų svetainę nuo legionierių. Tame susikirtime keli užpuolikai buvo nudėti. Bland buvo nuteistas nuo 25 iki 40 metų kalėjiman.

IS LIETUVOS

BAUDŽIA UŽ VISKĄ

Kauno spauda duoda tokį pranešimą: "Kauno komendantas už kurstymą vienos visuomenės dalies prieš kitą nubaudė 300 lit. arba 3 sav. kalėjimo; už kurstymą darbininkų streikuoti—V. Žvirgzdina ir K. Žitinevičių po 200 lt. arba 7 paras, už vaikščiojimą kareivinių rajone I. Šeiminą, J. Vaitiekaitį, A. Bajerovičių, A. Kizevičių, H. Pšenašką, V. Žitinevičių, A. Kuznicką, P. Pauzą, M. Devoinį, St. Dudonį, St. Augonį, Sm. Bukatman, L. Velerį, J. Butkevičių ir V. Jabkaitį—visus po 15 lt. arba 2 paras; už triukšmą kėlimą viešoj vietoj čigoną Arlovskį, brolius Aleksandravičius—po 15 lit., už iškolojimą policininko—V. Žilinską ir Dlugovskį—po 25 lt."

NUZUDĖ TURTINGA AMERIKONĄ

Nevežy, ties Paliepių dvare, rastas negyvas amerikietis P. Grigaitis, Grigaitis šį pavasarį grįžo iš Amerikos ir apsigyveno pas brolių Pavaldininkai, 37 policijos viršininkai, 52 mokytojai, 27 majorai, 27 advokatai, 111 miestų tarybų narių, 61 geležinkelio viršininkas ir tt.

NUSOVĖ ŪKININKĄ SU ŽMONA

Paežerėlių valsčiųj Sutkų kaime po langą buvo paleisti trys šūviai. Šūviai pataikė į Ant. Račkų, kurį persovė negyvai, ir jo žmoną sunkiai sužeidė.

PONAI IR PONIOS LĖBAUJA

KRAKĖS (Ked. apsk.)—Gegužės 20 d. buvo suruoštos išleistuvės valsčiaus sekretoriui. Per kiaurų naktį gerokai pasilinksmina, pasukam panorėta pasportuoti. Ponai ir ponios emė šokinėti per langus ir atgal. Rytui išausus, apie 5 val. šeiminkė p. B. užsinorėjo pakabintų gimnastikos žiedų nusitvėrusi apsisverti. Bet įvyko nelaimė: besiversdama, krito žemyn ant cementuotų grindų ir smarkiai pritrenkė sau galvą, ir nugarkaulį. Gerą valandą išgulėjo, kaip negyva, kol gydytojas ją atgaivino.

IR LIETUVOS VALSTIEČIAI STREIKUOJA

Kaune krautuvės moka valstiečiams už pieno litrą 15-16 centų. Valstiečiai reikalauja po 25 centus. Kai

kurie sustreikavo ir sudarė pikietą. Gegužės 28 d. įvyko susikirtimas tarp streikierių ir tų, kurie pieną gabeno į Kauną. Streikieriai laimėjo ir anie gavo apkulti ir jų pienas tapo išlietas.

Vel Suradę Lenkų Šnipų Organizaciją Lietuoį

Lietuvos fašistinė spauda praneša, kad Utenoje tapus susekta "lenkų šnipų organizacija." Suinta ir karo teismui perduota net 20 žmonių. Ši žinia atrodo keista. O gal bus kokia nors darbininkų bei valstiečių organizacija užpulta ir paskelbta šnipų.

Tel. Porter 3789

DR. JOHN REPSHIS (Repšys)

LIETUVIS GYDYTOJAS

278 Harvard St., kamps Inman St., arti Central Skvero, CAMBRIDGE, MASS.

OFISO VALANDOS: 2-4 ir 7-9 vakare Nedėliomis ir šventadieniais: 10-12 ryte

Tuojaus gaukite

šią knygą: PATARIMAI VYRAMS APB

LYTIES DALYKUS

D-ro W. J. ROBINSONO.

Toj knygoj rasi teisingiausias žinias apie lyties ligas, suaugystę, prostituciją, ženybinį gyvenimą ir daug kitų įdomių dalykų.

236 pusl. rašto, su paveikėliais, gražiai apdaryta. Kaina \$2.00.

Pingus siųsk money orderiu arba popieriniais šiuo adresu:

J. BARKUS, Dept. A., Box 129, General P. O., NEW YORK, N. Y.

Philadelphia ROUND TRIP \$300

ONE WAY \$2.00

Expresai eina kas valandą

BALTIMORE	\$3.50
WASHINGTON	5.00
BOSTON	2.00
RICHMOND	6.25
PITTSBURGH	7.00
DETROIT	9.00
CLEVELAND	9.00
CHICAGO	11.00

RATES FOR ROUND TRIPS GREATLY REDUCED

NEVIN BUS DEPOT
111 W. 31st St. CHickering 4-1600

BROOKLYN LABOR LYCEUM

DARBININKŲ ĮSTAIGA

Salės del Bilių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt. Puikus stiečius su naujaisiais įtaisymais. Keturiuos bolijų allys.

KAINOS PRIENAMOS
949-959 Willoughby Ave.
Tel., Stagg 3847

SOVIETŲ ŽUVIS

Krautuvėms proga išgyti Sovietų žuvis už žomą kainą

Penkių rūšių žuvis
Ko 10 kenukų kiekvienos rūšies, viso 50 kenukų

Už \$5.75

Persuntimas apmokėtas. Pinigus prašome prisijusti iš anksto

"LAISVĖ"
427 Lorimer St., Brooklyn, N. Y.

PHILADELPHIA, PA.

Sovietų Mineralinių Vandenių

NARZAN IR BORJOM

Dabar galima gauti pas

J. GEGŽNĄ
412 W. Susquehanna Ave.

Taipgi pas jį galima gauti ir Sovietų žuvų. Tai puikiausias rūšies kenuotos žuvis.

LIETUVIŠKA

GERIAUSIA DUONA
SCHOLES BAKING
10 SCHOLES STR. BROOKLYN, N.Y.

KEPAME TIKRĄ LIETUVIŠKĄ DUONĄ IR VISOKIUS PÝRAGUS BEI KEIKSUS

Mes perkame geriausios rūšies miltus—tas reikiška, kad mūsų duonoj nėra jokių dažų nei chemikalų. Mūsų duoną valgydami sutaupysite pinigų, nes nesirgysite; tai nereikės išmokyti gydytojui.

Duoną pristatome į visas dalis—Brooklyno ir apielinkės, kaip į krautuves taip ir į pavienius namus, taipgi siunčiam ir į kitus miestus.

Tel.: Stagg 9645 Sav. V. LUKOSEVICIUS
10 Scholes St., Brooklyn, N. Y.

JUOZAS KAVALIAUSKAS

Laisniuotas Graborius

Pennsylvania ir New Jersey valstijose

Užtikrinu, kad mano patarnavimas bus atitinkamiausias ir už prienamą kainą. Nuliūdimo valandoje, prašau kreiptis prie manęs sekandiu antrašu:

1439 South 2nd Street
PHILADELPHIA, PA.
Telefons: Bell—Oregon 6186
Keystone—Main 1417

Visi Traukite Į ALDLD II Apskričio Pikniką Šį Sekmadienį, Birželio 18 d.

Naudingiausia bus praleista laiką sekmadienį, birželio 18 d., tai nuvažiuojant į programinį pikniką Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugijos Antro Apskričio Piknikas įvyks gražioje vietoje, Vaicionio Meadow Grove, Cranforde, N. J.

Kalbės ten drg. Juozas Sukys, plačiai žinomas senas revoliucinis darbininkų veikėjas. Bus ir draugė Šukienė. Paskutinį kartą su jais pasimatysite šiame piknike. Nes greit po to drg. Šukiai išvažiuoja į Sovietų šalį.

Draugai šukiai dalyvaus ir tą dieną laikomaj ALDLD 2-ro Apskričio konferencijoje to pat vietoje.

Visi delegatai privalo laiku suvažiuoti į konferenciją, kuri turės būti užbaigta iki 2 val., kad paskui visi galėtų dalyvauti piknike.

Pati pikniko programa bus turininga. Dainuos keturi darbininkiški chorai: Aidai, Sietynas, Banga ir Pirmyn. Bus sporto žaislų, užkandžių, gėrimų, ir šokiams parinktinai greičiausia orkestra. O įžanga nepaprastai pigi—tikta 15 c.

Pasarga: Aido Choras iš Brooklyno važiuos į pikniką busais; su choristais galės sukiu nuvažiuoti ir pašaliniai. Kelionė į abi puses tik doleris.

Be atidėlioimo užsiregistruokite "Laisvės" raštinėje važimui busais į pikniką.

KELRODIS: Iš New Yorko važiuokite Central R. R. of New Jersey geležkelio tiesiai į Garwood, N. J., iš kur pikniko vieta geriausiai pasiekama, arba į Elizabeth, N.J. Atvažiuokite į Garwood, eikite nuo geležkelio stoties iki North Ave. ir pasisukite į dešinę linkui Cedar gatvės; nuo Cedar gatvės eikite po kairei į Brookside Place, iš Brookside Place tiesiai į Division Ave. į pikniko vietą.

Važiuojant iš Elizabeth, reikia paimti gatvekarį nuo Broad St. ir West Grand St. kampo, su užrašu Union, ir važiuoti į vakarus iki Centre St., Garwood, N. J., o iš čia vaduotis augščiau nurodytu keliu. Garwoodą taipgi galima pasiekti visais Public Service busais, tik reikia pasiklausi.

Automobilistai, važiuokite į Elizabeth, o iš ten lengvai surasite Garwoodą ir pikniko vietą.

Traukinį galima gauti nuo Liberty St., N. Y., šiuo laiku: (į Garwood) 9:50, 10:00, 11:00; į Elizabeth: 9:00, 9:30, 10:00, 10:35, 11:00, 11:50.

A. Gilman.

Pašalpos Biurų Tarnautojai Reikalauja Algy

NEW YORK. — Tūkstančiams pašalpos biurų tarnautojų tyrinėtojų jau trys savaitės kaip nemokėta alga. Jie vidutiniai gaudavo apie \$15 į savaitę; nieko susitaupyt negalėjo; todėl daugelis jau badant. Dabar grupė tų tarnautojų Bronx, sudėję po centą, mušė telegramą komisionierei miestinės labdarybės Tayloriui, reikalaujanti, kad alga jiems būtų reguliariai išmokama.

Laivo Darbininkai Laimėjo Streiką į Dvi Valandas

NEW YORK. — Ketvirtadienį dvi valandas streikavo visi darbininkai ir jūrininkai laivo "Sagorpack," reikalaujanti, kad būtų pasamdyti ir laikomas vyras, kuris apvalytų ir prižiūrėtų valgomąjį jūrininkų kambarį. Į dvi valandas buvo streikas laimėtas. Prie jo suorganizavimo prisidėjo Jūrininkų Darbininkų Industrinė Unija.

Sustabdyta Maistas Bedarbiams Jūrininkams

NEW YORK. — Penktadienį sustabdyta davimas valgyti bedarbiams jūrininkams iš Jane St. misijos prieglaudos. Buvo misijos viršininkas kapitonas Page pasiūlyti. Spėjama, kad jis negalėjo išduoti įstaigai piniginių apskaitų.

Trokas Užmušė Tėvą ir Dukterį ant Šaligatvio

BROOKLYN. — Trokas United Parcel Service kompanijos užsoko ant Hamilton Parkway-45th St. šaligatvio ir užmušė Ben Straussą ir jo 15 metų dukterį. Šoferis Fr. Bruno areštuotas.

Religinė Kveikerių Sekta Remia Kovą už Negrų Jaunuolių Paliuosavimą

NEW YORK. — Vietinė "kveikerių" religinė organizacija eina pagelbon devyniems negrams Scottsboro jaunuoliams; nemažai aukų tam surinko; parduvinėja tuo tikslu ženklelius tarp savo parapignonų. Tatai daro pagal nutarimą mėnesinio susirinkimo jų Taikos ir Patarnavimų Komiteto.

STREIKIERIAI PRAŠO PAREMTI JŲ PRAMOGĄ SIANDIEN

BROOKLYN. — Pellissier Jonas dirbtuvės darbininkai, 31 Stockton St., jau penki mėnesiai kaip streikuoją; pasiryžę ir toliau tęsti šimtaprocentinę kovą, iki laimės pergalę. Jiems tenka kovoti su visais bosų agentais, pradedant politikierium ir baigiant geogsteriu. Kovai vadovauja Industrinė Sąjunga Unija. Šioj vadovybėje visos priesų atakos iki šiol buvo atmuštos.

Idant galėtų toliau tęsti kovą, tam reikia išteklių; todėl streikieriai rengia dramą ir šokius šiandien vakare, 197 Humboldt St. prie Meserole St., Italų Proletary Klubo kambariuose. Jie šaukia į visus darbininkus, kad paremtų šį parengimą, atsilankydami ir parodydami vienybę su streikieriais, kurie jau penkis mėnesius tęsia sunkią kovą.

Įžanga 25 c.

De Lutiis.

P. Čeponių Vedybų Sukaktuvės

PORT JEFFERSON, N. Y. — Draugai ir draugės surengė "surprise party" pramogėlę, kad pasveikint mūsų gerbiama draugė Paulių ir Pauliną Čeponius su 20 metų sukaktuvių jų ženybino gyvenimo, birželio 3 d. Visi svečiai labai gražiai linkėjo, kad draugai ir draugės laimingai sulauktų 50 metų sukaktuvių. Buvo labai linksmas draugiškas vakarėlis.

Draugai.

Centas Per Mėnesį Algos Laivo Darbininkui

"Daily Workeriui" pateko laiškas, rašytas Rockefellerio laivo "Brilliant" kapitonui Pauliui Muelleriui, kad vienam nauja darbininkui mokėtų centą algos per mėnesį. Tai yra žibalo pervežimo laivas, kuriame darbas sunkus ir pavojingas.

Prieš tokias "algas" jūriniai darbininkai sukėlė maištą laive "El Capitain," reikalaudami žmoniško apmokėjimo.

Žmogudys—Sauzudys

LAURELTON, Queens. — Arthur Bower, buvęs Philadelphia miesto stoties kaptmeisteris, nušovė savo moteris geserį ir pats nusišovė. Sako, kad ji subuntavoju su pacia prieš Bowerį. Bower buvo bedarbis.

Savininkas ir Manadžeris P. M. GARRISON. Telefonuokite Sekamai: CLEVELAND 8936. HOTEL GLOBE. GERAS IR SALTAS ALUS. Patogūs kambariai, išrandavojame ant vienos paros, ant savaitės ar ant ilgesnio laiko. Garu Apšildomi ir Karšto Vandens Maudynės. Labai paranku pakeleiviams sustoti 124 N. DIVISION STREET. Kampus Elm., Buffalo, N. Y.

Šiandien Viso Didž. New Yorko Bedarb. Delegatų Mėnesinis Susirinkimas

NEW YORK. — Šiandien įvyksta mėnesinis susirinkimas viso Didžiojo New Yorko delegatų nuo Bedarbių Tarybų, blokų komitetų, darbo unijų, pašalpininkų draugijų ir visų kitų, kurios turi arba nori turėti bedarbių delegatus. Susirinkime bus diskutuojama, kaip įvykdyti nutarimus neseniai buvusios bendro fronto konferencijos prieš bedarbių metymus iš namų, prieš pašalpininkų mažinimus ir už išleidimą miestinio įstatymo visiems bedarbiams šolpti. Lietuvių organizacijos privalo visos turėti delegatus šiame susirinkime.

Susirinkimas laikomas Irving Plaza svetainėje, kampus 15th St. ir Irving Place, New York; pradžia 10 valanda diena, šį šeštadienį.

Kom. Partijos Išvažiavimas Šį Sekmadienį

NEW YORK. — Rytoj bus Komunistų Partijos išvažiavimas Pleasant Bay Parke, Unionport, N. Y.

Darbininkų Sporto Sąjunga patieks įvairių atletikų žaidimų. Šokiams grieš Tarptautinės Darbininkų Pagelbos Orkestra. Prakalbą sakys drg. C. A. Hathaway, Kom. Partijos distrikto organizatorius.

Nuvažiavimas — Lexington arba Seventh Ave. subway iki E. 177th St.; nuo čia Unionport gatvekaris iki linijos galo; paskui busai nuveš į parką.

Reikia paremti partijinis parengimas, skaitlingai jame dalyvaujant.

MIRY'S — LAIDOTUVĖS

Frank Burbet (Burbeckas) 55 m. amž., 66-27 Hull Ave., Maspeth, L. I., mirė birželio 14 d. Metropolitan Ligonio.

ATSIDARĖ BEER GARDEN

PUIKIAME KIEME, po gražiais medžiais, griežiant maloniai muzikai, galite smagiai pasišokti ir linksmai įvairiai praleisti. Kviečia visus draugus ir pažintus atsilankyti. Skanių užkandžių duolame už dyka. Kiekvieną šeštadienį, gražus parengimai; grajus merginos muzikantės po vadovyste Marty Turuta. Įžanga dyka. Antrašas, 131 N. 4th St., Brooklyn, N. Y., tarpe Berry ir Bedford Ave. Savininkas John Jurevich. (141-146)

REIKALAVIMAI

REIKALINGAS partneris naujos čėvervyk krautuvės atidarymui. Turiru gerą vietą. Kas norite eiti į tokį biznį, tai greit atsilaukite. Galit eiti į augščiau minėtą biznį kad ir esate su juo neapsipažinę. J. Juška, 79 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y. (142-144)

PAJIESKOJIMAI

PAJIESKOJIMAI. Aš Antanas Jučis, pajieskau savo brolių ir Alenutis Jučitės. Po pirmu viru Baltrunienės Kazimero Jučiaus ir Maitkės Jučiaus. Kazimeras paskutiniu laiku gyveno Sheboygan, Wis. O Maitkė Springfield, Ill. Jie patys malonės atsilaukti arba žinantį praneškite, kur jie randasi, už ką išsių jums labai dėkingas. Antanas Jučis, 803-15th, E. Moline, Ill. (141-142)

nė; bus palaidotas birželio 17 d. šv. Jono kapinėse. Laidojimo apeigomis rūpinasi graborius Matthew P. Ballas (Bielauskas).

PARDAVIMAI

PARSIDUODA GROSERNĖ: Lietuviškas, lenkais ir rusais apgyventoje vietoje, galima daryti gerą pragyvenimą. Mylinčiam tai biznį gera progą. Parduodu todėl, kad turiu du būnius. (142-148)

PARSIDUODA

PARSIDUODA Oldsmobile mašina, de-luxe couch, 6 cylinderių, įvažiuota 30,000 mylių. Parsiduoda pigiai, nes savininkas apleidžia šią šalį. Atsilaukite "Laisvės" ofise. (141-143)

TURIU PARDAVIMUI keletą geso-lino stočių, arba kai kurias iš jų galima pasiraudavoti. Perkant gerą įvestmentą, galima pasidaryti gerą gyvenimą arba susitaupyti pinigų. Į šią nuosavybę mažai tereikia investuoti pinigų. Idealiis sąlygomis. Randa yra užtikrinta su security (garantuojama).

Taipgi reikalinga partneris į galsolinio stoties biznį. Tas biznis labai lengva sutvarkyti, kad nebūtų suktybės. Jei kurie norėtų (partneriais) pirkti tą biznį, tai aš galiu pridrodyti vietų, kur bus pilnai darbo dviem ir bus patenkintomis įplaukos. Prašau atsisieiti greit, nes 29 birželio išvažiuoju į Lietuvą porai mėnesių. Rašykite sekamai: V. Padziunas, 354 Highland Ave., Kearny, N.J. (139-144)

QUALITY SCREEN CO.

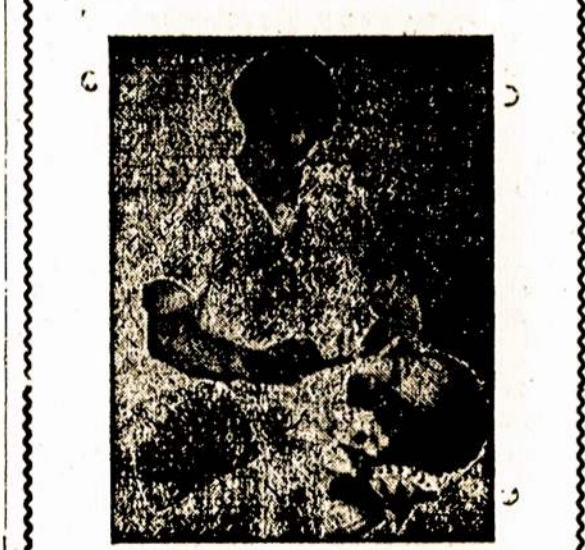
C. A. ALEX Savininkas. Sudame screens (sietus) iš duris, langus ir gonkas. Patys atliekame visą dalydės (carpenter) darbą. Kainos labai prieinamos. 4603 THIRD AVE. BRONX, N. Y. Tarpe 185th ir 186th Sts.

A. RADZEVICIUS LIETUVIŠKIS GRABORIUS (Undertaker)

Vedu šermenis ir palaidoju tinkamai ir už prieinamą kainą. Parsamdu automobilius vestuvėm, parčm, krikštynom ir kitokiems reikalams. 402 Metropolitan Avenue (Art Marcy Avenue) BROOKLYN, N. Y.

MOLLY'S BARBER SHOP IR BEAUTY PARLOR

Pirma buvo 578 Grand St., Brooklyn, N. Y., dabar perkėlė ant 447 GRAND ST. Prieš Republic Teatrą

Pranešame, kad mūsų kainos yra žymiai nupigintos ant visko. Plaukų Kirpimas Vyrams ir Moterims 25c, Taipgi Finger Wave Arba Marcel 35c. Permanent waves nuo \$5.00 iki \$9.00. Patarnavimas naujausios modros, 1933 metų. Vyrams nukerame plaukus ir apskutame barzdas už 50c, vaikams plaukų nukirpimas 25c. Mūsų darbas yra artistiškas.

J. GARŠVA Graborius (Undertaker)

Telephone, Evergreen 6-5310. J. GARŠVA Graborius (Undertaker) LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS. Išbalzmuoja ir laidoja numirusius ant visokių kapinių; parsamdu automobiliu ir kerletas veseljoms, krikštynoms ir pasivažiavimams. 231 Bedford Avenue BROOKLYN, N. Y.

LORIMER RESTAURANT LIETUVIŲ VALGYKLA. Visokių Rušių Šviežūs Valgiai, Gaminami Lietuvišku ir Amerikonisku Stilium. SYKĖ ATSLANKĖ PERSITIKRINSIT. Pabandykite! SAVININKAI MARCIUKAI "Laisvės" Name. 417 Lorimer Street, BROOKLYN, N. Y.

Laisvė Gaunama ant Sekančių Stocių

Brooklyne: 136 Irving Ave. 1538 Dekalb Ave. So. 4th and Havemeyer Sts. Bedford Ave. and So. 5th St. 187 Bedford Avenue 223 Bedford Avenue 222 Berry Street 135 Grand Street 287 Grand Street 350 Grand Street Marcy Ave. and Grand St. 146 Union Avenue Metropolitan and Lorimer Sts. 617 Grand Street Graham Ave. and Stagg St. Flushing Ave. and Broadway Hewes Street and Broadway Lorimer St. and Broadway 180 Grand Street 114 Union Avenue 67 Hudson Avenue 60 Hudson Avenue 114 Bridge Street

New Yorke:

Allen ir Canal St. Bowery and Delancey Street Bowery and Houston Street 3rd Avenue and 14th Street Chatham Square Desbrosses and Greenwich St. 685 Washington Street 6th Avenue and 42nd Street 1st Avenue and 4th Street

KRAUJO SPECIALISTAS

Gydančias ir chronikinis vynu ir moterų ligas kraujo ir odos. Padarau ištyrimus kraujo ir slėpumo. DR. MEER 156 W. 44th St. Room 302 New York, N. Y. Valandos Priėmimo: Ryte nuo 10 iki 1. Po pietų nuo 3 iki 9 val. vakare. Sekmadieniais nuo 11 ryto iki 1 po pietų. Telefonas Lackawanna 4-2180

MATHEW P. BALLAS INC. (BIELAUSKAS) GRABORIUS

UNDERTAKERS AND EMBALMERS 660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y. MŪSŲ ĮSTAIGA ATLIKA SEKANČIUS DARBUS: MIRUSIUS PARVEŽAM IŠ VISŲ ŠALIŲ, IR IŠ ČIA PASIUNČIAM U KUR KAM REIKIA. TURIM PRIVATIŠKĄ PIRMAJAI PAGALBĄ AMBLANSKŲ AUTOMOBILIŠKŲ KURIUO PATARNAUJAM NUVEŽTI Į LIGONINE IR PARVEŽTI. TURIM MOTERI MIRUSIOMS MOTERIMS PRIŽIŪRETI. DUODAM GRAŽIA VIETĄ SAVO MYLIMUOSIUS PAŠARVOTI DOVANAI. VISAIS TAIS REIKALAIS KREIPKITES Į MUS, O MES KUOGERIAUSIAI PATARNAUSIM. MŪSŲ RAŠTINĖ ATDARA DIENA, IR NAKTĮ, MŪSŲ TELEFONAS NIEKAD NEMIEGA.

DR. HERMAN MENDLOWITZ

Praneša visuomenei, jog jis atsidaro savo ofisą Williamsburghe: 252 Berry St., Brooklyn, N. Y. arti Grand Street. Telefonas Evergreen 6-3959. Ofiso valandos nuo 1 iki 4 kas dien, ceredoms ir subatoms nuo 6 iki 7:30 val. vakarais. NEDELIONIOMIS Nuo 10 iki 12 val. iš ryto. FLATBUSH OFISAS 2220 Avenue J Kampus E. 23rd St.

JONAS STOKES FOTOGRAFAS

Šiuomai pranešu savo kostumieriams, kad perkliau savo studija naujon vieton, po numeriu 512 Marion St., kampus Broadway, Chauncey Street stotis Brooklyn, N. Y. Naujoj vietoj studija daug geriau įrengta, todėl paveikliai padaromi kuo puikliaus. JONAS STOKES 512 Marion St., kampus Broadway BROOKLYN, N. Y. Tel. Glenmore 5-9467

Sergančių Vyrų ir Moterų Chroniškos Ligos Gydomos

Šiandien atekite delei savo sveikatos ištyrimo, o jums bus išaiškinta kaip jūs fiziškai stovite. Odos Nušabėjimai, Nervų Ligos, Abelnas Šilpnumas, Skilvio, Žarnų ir Mešalarnės Ligos, Nervų įdegimas bei Reumatiški Nesveikumat. Kvepuojamųjų Kanalų ir Kitos ligos yra sėkmingai gydomos naujoviskais, moksliskais būdais. X-Spinduliai, Kraujo Ištyrimai, Laboratoriniai Tyrimai, Serumų bei Ciepų Išmirkėjimai. Priėmama Kaina Saltygos pagal jūsų išgalę. Ištyrimas ir Patarnavimas Veituli. Kalbame Lietuviškai.

DR. ZINS

110 EAST 16th ST. N. Y. Tarp 4th Ave. ir Irving Place. Išsteigęs 25 metai. Valandos—9 AM. iki 8 PM.; o Sekmadieniais 9 AM. iki 4 PM.

SKAITYKITE IR PLATINKITE "LAISVĖ"